**OPPLAND BONDE-
OG SMÅBRUKARLAG**

ÅRSMELDING 2016

OPPLAND BONDE- OG SMÅBRUKARLAG

Kontorsted:

Landbrukssenteret (Felleskjøpet), Lillehammer

Adresse: Industrigt. 56, 2619 Lillehammer

Åpningstid: Man. til tor. kl. 09.00 – 14.00

Telefon: *61 25 75 70*

Mobil: *48 06 35 55*

E-post: *oppland@smabrukarlaget.no*

Hjemmeside: *www.smabrukarlaget.no/oppland*

Bankgiro: *9365 12 04052*

Org.nr: *971536950*

Fylkessekretær: *Annette Jørstad*

Forsideillustrasjon: Profilering utført av DaleGudbrand Trykkeri.

Årsmeldinga blir lagt fram på årsmøtet på Høsbjør Hotel, Ringsaker, 12.
2017

Med hilsen styret i Oppland Bonde- og Småbrukarlag

Terje Holen ***Nils Arne Sveen***

Elin Rømyhr Haugen ***Asbjørn Storsveen***

Per Idar Vingebakken ***Therese Rudi***

Leif Arne Kvisberg ***Astrid Olstad***

Jarmund Øyen

OPPLAND BONDE- OG SMÅBRUKARLAG

Innhold

Side
1: ***Innhold***
2: ***Lederen***
3: ***Arbeidsåret***
5: ***Lokallag***
6: ***Utvalg***
7: ***Medlemsutvikling***
8: ***Årsmøte og felleskonferanse***
9: ***Valg***
Uttalelser fra felleskonferanse og årsmøte
15: ***Leders tale til årsmøte***
19: ***Jordbruksforhandlingene***
22: ***Innspill fra OBS til forhandlingsutvalget***
28: ***Landsmøte***
30: ***Freda rovvilt***
32: ***Utvalg og samarbeidstiltak***
38: ***Henvendelser og tiltak***
Deltakelse møtet utover faste utvalg
39: ***Presseskriv***
Utviklingstrekk i landbruket
Informasjon og profilering
40: ***Avslutning***

STØTT VÅRE ANNONSØRER. DE STØTTER OSS!

Bak fra v: Jarmund Øyen, Leif Arne Kvisberg, Terje Holen, Per Idar Vingebakken. Foran fra v: Elin Rømyhr Haugen, Astrid Olstad, Randi Hasvoldseter (vara). Nils Arne Sveen, Therese Rudi og Asbjørn Storsveen var ikke tilstede da bildet ble tatt.

Lederen

Da er vi igjen ved et årsskifte og mange slags oppsummeringer skal foretas. Dersom vi begynner med landbrukspolitikken, så er det vel nå etter tre jordbruksavtaler med den sittende regjeringa at vi begynner å få direkte føling med deres landbrukspolitikk i praksis. For mange bruk har pendelen i lønnsomhet og betaling for arbeidsinnsats og brukt kapital svingt over på minussida. Systemenes iboende treghet har gjort at det er først nå at vi har fått relativt merkbare ubalanser i markedet, mellom produsert mengde og forbruk. Dette gjelder både under- og overproduksjon i produksjoner som er bærebjelken i distrikter og utkanter. Stimulansen i de siste jordbruksavtalene rettet mot stordrift er sterkt medvirkende til at balansen mellom produksjon og marked forrykkes. I neste omgang fører dette til reduserte produktpriser og bruk av avtalemidler til å regulere markedet. Samtidig med dette har endringen i bruken av de få friske budsjettmidlene som staten har bidratt med, blitt kanalisert i stor grad til de største brukene, sammen med ei sterk omfordeling av eksisterende budsjettstøtte. At de fleste produksjoner snart er ute av målprissystemet og i stor grad overlatt markedsregulator å prissette, trekker i samme negative retning for distrikts og utkantjordbruket.

På tampen av året ble jordbruket presentert for Regjeringas nye landbruksmelding. Jeg har ikke når dette skrives lest mye i dette dokumentet, men det er vel liten tvil om at vi her står overfor ei utvikling av det norske jordbruket og den norske matproduksjonen som

står i full kontrast til det vi i bonde og småbrukarlaget står for. Frislipp og konkurranse vil stå sentralt, og dette fører i neste omgang til redusert bruk av norske ressurser i matproduksjonen. Konkurransen for de store og industrialiserte brukene blir ikke lenger interne i det norske markedet. Konkurransen om matproduksjonen blir mellom bønder i Norge og andre land, og vil dersom frislippet ikke bremses, etter hvert bli en trussel mot hele det norske landbruket. Vi står overfor en stor og krevende utfordring for å sikre at et flertall på Stortinget ikke lar seg rive med i denne svært liberalistiske tenkinga.

En annen julegave til store deler av det norske jordbruket kom fra Klima og Miljøminister Vidar Helgesen, like før jul. Den vedtatte forvaltningen av ulv både i og utenfor ulvesona ble sterkt redusert. Statsrådens tanker var muligens at julehelga skulle føre til at hele saken ble glemt og dysset ned, men dette viste seg å være en feil taktikk i denne sammenhengen. Jeg skal ikke bruke plassen her til å gå i detaljer om saken, men både politikere, helt opp til Stortingets president, distriktsrepresentantene for regjeringspartiene og beitenæringa har holdt saken varm. 2017 startet med markeringer fra Hedmark og Oppland, i Oslo den 4. januar. Det er all grunn til å rette en stor takk til de personer som utrettelig arbeider for å få til en forvaltning av de store rovdyra i Norge, som gjør at Stortingets todelte målsetting om bruken av utmarka kan gjennomføres. Jeg skal være forsiktig med å si at sentralisering av jordbruket og en svak forvaltning av de verste rovdyrene har en politisk sammenheng, men enkelt ganger er det lov å tenke høgt. Som jeg nok har sagt flere ganger tidligere også, så har vi i bonde og småbrukarlaget mange og viktige kamper å kjempe både på kort og lang sikt. Jeg er mere overbevist enn noen gang om at dette handler om å holde ut. Det føles lite motiverende å arbeide med noe en ikke får betalt for, men samtidig må vi huske at produksjon av mat vil aldri bli umoderne og overflødig. Arealet er den viktigste resursen som må til for å kunne møte de framtidige utfordringene når det gjelder å produsere mat til en voksende befolkning, og når lønnsomheta uteblir i en periode, må drivkrafta være at produksjonsjord holdes i hevd for å sikre våre barn og barnebarn nok og trygg mat i framtida.

For meg personlig er denne lederen en stor endring i mitt liv i bonde og småbrukarlaget. Dette er siste gangen jeg skriver på denne plassen i årsmeldinga for OBS, og jeg tillater meg et lite tilbakeblikk. Etter omtrent nøyaktig 30 års virke på nesten alle plan i organisasjonen er det mange minner og opplevelser å tenke tilbake på. Alt fra å verve medlemmer, stifte nye lokallag, besøke andre fylker, styrearbeid i NBS og jordbruksforhandlinger gir grunnlag for mange mimrestunder. Livet i NBS og OBS har gjort at jeg har truffet en del svært interessante personligheter som har ført til mange engasjerte samtaler om både landbruks- og samfunnspolitikk. Det har gitt meg et innblikk i andre folks meninger og holdninger som har vært lærerikt å ha med seg. Så skulle det da bare mangle at det ikke har vært enighet om alt. Det som også er merkbart er at det er en stigende respekt hos en del av meningsmotstanderne for de synspunktene en står for og har stått for gjennom årene.

Til alle som leser denne lederen vil jeg takke for et godt og lærerikt samarbeid gjennom mange år, og jeg vil nok finne måter å engasjere meg på som gjør at vi fortsatt treffes. Det er likevel noe som heter at alt har sin tid. Tida for å overlate ansvaret til nye krefter er der, og jeg ønsker dere alle lykke til videre.

Arbeidsåret

Det har i meldingsåret vært avholdt 7 styremøter og et arbeidsmøte. Fylkesleder og fylkessekretær har deltatt på de fleste møtene i regi av fylkeslaget. Det har vært deltakelse i 9 samarbeidstiltak, prosjektsamarbeid og rådsutvalg. I tillegg har det være deltakelse fra OBS i 6 utvalg for NBS.
Terje Holen har i tillegg til lederervervet en liten stilling i NBS som verver og arbeidet i tillegg mye med oppfølging av medlemmer med manglende betaling av medlemskontingenten i OBS.

Året har vært preget av jordbruksforhandlingene og arbeidet med ny ulvemelding samt mange landbrukspolitiske endringsforslag fra regjeringen. Rett for jul endret Regjeringen jaktkvoten på ulv for 2017 noe som førte til store protester. Forslag til ny landbruksmelding ble også lagt fram fra Regjeringen før jul.

Styremedlemmene er fadder for lokallagene. De har hatt noe arbeid med oppfølging av verving, medlemmer med utestående betaling av medlemskontingenten og deltakelse på lokallagsårsmøter.

Det ble bestemt etter årsmøte å satse på profileringsmateriell. Det ble utarbeidet slagord og logo for trykk på gensere og t-skjorter. Disse ble utarbeidet og trykket gjennom Ide House og Brand og solgt til enkeltmedlemmer og lokallag. Det ble også kjøpt inn en ny roll-up. Det er viktig å ha materiell for synliggjøring ved ulike arrangementer og til utlån til lokallag og lokale arrangementer.

Ressursgruppa i OBS, som ble opprettet i 2010, har i 2016 vært sammensatt av Svein Løken, Kristian Ekre, Ole Jacob Christensen, Therese Rudi, Kathrin Hoffmann Aslaksby og Katharina Sparstad. Ressursgruppa nyttes som rådgivende gruppe der styret ønsker faglige innspill og råd.

Lokallag

(Se egen oversikt over lokallag med lokallagsledere.).
Det er pr. 31.12.16. 23 lokallag. Pr. 31.12.16 har 14 lag avholdt årsmøter mens 4 lag har utsatt årsmøte til januar. Heidal og Sel vil bli fulgt opp videre gjennom 2017 for videre drift eller sammenslåing. 3 lag har ikke innmeldt dato for årsmøte. Det har vært stort engasjement i flere lokallag gjennom året med lokale tiltak for medlemmene. Vågå har fått 38 nye medlemmer i 2016, Gausdal 15 nye. Gausdal er fortsatt største lokallaget i NBS. Etter årsmøtene i høst er det valgt ny leder i 3 lokallag.

Oversikt over lokallag og regionlag 1.1.17

Lokallag:	Fornavn	Etternavn	Postnr.	Poststed
Lesja/Dovre BS	Odd	Gråberg	2665	Lesja
Skjåk BS	Eivind	Øvrelid	2690	Skjåk
Lom BS	Lars Eivind	Sulheim	2686	Lom
Vågå BS	Live	Langøygard	2680	Vågå
Heidal BS				
Sel BS	Ragnhild	Næprud	2670	Otta
Nord-Fron BS	Ole Petter	Berget	2643	Skåbu
Sør-Fron BS	Ola	Kjorstad	2647	Sør-Fron
Ringebu-Fåvang BS	Therese	Rudi	2630	Ringebu
Øyer/Tretten BS	Astrid	Olstad	2636	Øyer
Gausdal BS	Trond	Klaape	2657	Svatsum
Fåberg BS	Håkon	Grindstuen	2625	Fåberg
Vardal BS	Randi	Hasvoldseter	2825	Gjørvik
Toten BS	Per Idar	Vingebakken	2848	Skreia
Hadeland BS	Jan	Romsaas	3520	Jevnaker
Søndre Land BS	Ole Kristian	Skaarer	3522	Bjoneroa
Torpa og- Omland BS	Bjørn	Rustestuen	2870	Dokka
Etnedal BS	Nils Arne	Sveen	2890	Etnedal
Nord Aurdal BS	Tom	Myrheim	2910	Aurdal
Øystre Slidre BS	Anne	Sælid Hanslien	2950	Skammestein
Vestre Slidre	Mari	Furvann	2960	Røn
Vang BS	Kjell Anders	Haugen	2975	Vang i Valdres
Hedalen BS	Alf	Lie	3528	Hedalen
Region Gudbr.dal	Ole Petter	Berget	2643	Skåbu
Region Valdres	Anne Sælid	Hanslien	2950	Skammestein
Region Vestoppland	Ubesatt			

Utvalg

Utvalg 2016	Navn	Dato oppn.
For fylkeslaget:		19.4.16
Inn på tunet. Arbeidsgruppe	Elin Rømyhr Haugen	
Rådet for økologisk landbruk i Hed/Oppl Vara:	Therese Rudi Fride Gunn Rudi	
Rull 2 rådgivende utvalg	Annette Jørstad Therese Rudi	
LUT-lærings- og utviklingsteam, Valle	Therese Rudi	
BU Oppland Vara:	Terje Holen Per Idar Vingebakken	
Landbruksforum i Oppland Vara:	Terje Holen/Annette Jørstad Leif Arne Kvisberg	
Primærnæringsutvalget – rådgivende Nord-Gudbrandsdal Vara:	Kjell Gaukstad Odd Gråberg	23.04.15 for 4 år 23.04.15
Landbruksråd Innlandet. Styringsgruppe Vara:	Jarmund Øyen Leif Arne Kvisberg	
Regionalt miljøprogram, styringsgr Vara:	Per Idar Vingebakken Kristian Ekre	
Landbruksforum i Oppland	Terje Holen Annette Jørstad Vara: Elin R. Haugen og Leif Arne Kvisberg	
Regional plan for Lågen m/sideelver prosjektgruppe Vara:	Astrid Olstad Arne Kristian Holslien	
Langsua nasjonalpark, rådgivende utvalg Vara	Arne Kristian Holslien Nils Arne Sveen	
Reinheimen nasjonalpark, rådgivende utvalg	Ola Brenna Vara: Jarmund Øyen	
For NBS:		
Samarbeidsutvalget med Gjensidige	Svein Løken	1.1.16
Kommunikasjon/informasjon/mediaarbeid	Therese Rudi	1.1.16
Rovdyrutvalget	Ole Petter Berget	1.1.16-8.12.16
Utmarksutvalget	Annette Jørstad	1.1.16
Organisasjonsutvalget	Terje Holen	1.1.16
Kvinneutvalget	Oda Evy Øyen	6.11.16
Vara til styret	Ole Tvete Muriteigen	6.11.16
Internt i OBS		
Ansvarlig for utmarksaker i fylkesstyret	Terje Holen	2007
Ansvarlig for rettferdig handel	Ole Jacob Christensen	2006
Ansvarlig rovviltsaker	Terje Holen	2013
Ressursgruppe	Kristian Ekre Svein Løken, Therese Rudi, Ole Jacob Christensen Katharina Sparstad, Kathrin H. Aslaksby	
Fond		
Solidaritetsfondet for småbrukere	Olav Randen	23.04.15
OBS-styrets repr.	Olav Randen leder	23.04.15
Øvrige:	Elin Rømyhr Haugen	23.04.15
	Håkon Grindstuen	23.04.15
	Jan Halvorsrud	29.03.08
	Oddveig Pedersen Moen.	18.03.12
Økonomi	Annette Jørstad	23.04.15 (29.03.08)

Medlemsutvikling

Antall medlemmer pr.31.12:		**OBS**	**NBS**
2009	**«**	**1407**	**6836**
2010	**«**	**1427**	**6741**
2011	**«**	**1408**	**6640**
2012	**«**	**1340**	**6527**
2013	**«**	**1318**	**6614**
2014	**«**	**1312**	**6600**
2015	**«**	**1411**	**6807**
2016	**«**	**1423**	**6872**

OBS har i 2016 102 utmeldte, 114 nye og 68 ubetalte. Vi registrer ut fra disse tallene en netto økning på 12 medlemmer.
Medlemsverving er viktig, men vi har mange utmeldinger dette året. Det er i hovedsak grunnkontingentmedlemmer. Det kan være flere årsaker til dette, men noen stikkprøver viser at det er godt voksne medlemmer med et langt medlemskap. Økningen av grunnkontingenten kan være en direkte årsak eller en medvirkende årsak i tillegg til alder og livsendringer. Det bør gjøres en evaluering av dette i løpet av 2017. Det er også en del unge, både ungdomsmedlemmer og andre på grunnsats som er utmeldt. Vi vet at særlig ungdomsmedlemmene er ustabil medlemsmasse grunnet ulike studier, reiser og flytting. Det har vært en del overgang fra Bondelaget også dette året.
Ubetalte medlemmer er en stor utfordring og krever mye arbeid fra lokallag og fylkeslag. En del av de utmeldte er ubetalte fra 2015. Det er viktig for lagenes økonomi at gjenbetaling prioriteres like sterkt som nyvering av medlemmer. En del avgang er naturlig da medlemmer faller fra grunnet alder, overdragelse og mange års medlemskap, men å ta kontakt slik at medlemskontingent kan justeres ut fra driftsopphold, sørger som regel for at medlemmet blir. Oversikten over ubetalte 2016 innkluderer også innmeldte etter 1.11. som ikke skal betale før forfall i 2017.

Siden OBS er NBS sitt største lokallag vil innsatsen for å opprettholde medlemstallet i fylkeslaget ha mye å bety for landslagets medlemstall. Det er gledelig å se at NBS har økt sitt medlemstall med 65 medlemmer i 2016. Ved felles innsats vil målet være å øke medlemstalltet ytterligere i 2017, sikre gjenbetaling og hindre store utmeldinger.

STØTT VÅRE ANNONSØRER. DE STØTTER OSS!

Årsmøte og felleskonferanse

Fellessamling og fylkesårsmøte 2016
Fellessamling med Buskerud og Hedmark ble avholdt på Klækken hotell i Buskerud 5. mars, mens separate årsmøter ble avholdt 6. mars. Det deltok 23 utsendinger fra 12 lokallag i OBS.
Fylkesleder i BBS, Torgny Moen åpnet fellessamlingen. Deretter ønsket fylkesordfører i Buskerud velkommen og foredro om landbruket og næringsliv i fylket. Deretter gjennomgikk fylkesmann i Buskerud, Astrid Aass, prosjektet: Kombinasjonsbruk i Buskerud. 4 bønder fikk deretter orienter om sin drift: Per Idar Vingebakken fra Skreia som driver med melk, kjøtt, foredling av storfe og vilt og driver restaurering av en gammel skysstasjon på Grøna. Per Idar og kona Kjersti var vinneren av Mat- og kulturprisen 2015. Ole Auen Wiger fra Vikersund driver med sau, korn og andelslandbruk. De har også gårdsbutikk. Embrik Rudningen fra Gol presenterte sin drift basert på økologisk «grassfed beef» hvor han også selger sine produkter gjennom nettet.
Etter lunsj presenterte Anders Næss, økologisk spesialkorn. Han var vinner av bygdeutviklingsprisen i Buskerud i 2015.
NBS-leder Merete Furuberg tok deretter for seg kombinasjonsbruk som strategi for økt matproduksjon på norske ressurser. Hun gikk også gjennom en rekke landbrukspolitiske muligheter og begrensninger. Deretter diskusjon og spørsmål.
Etter en kort kaffepause orienterte Erik Gjestvang fra Gjensidige om elektriske brannfeller i landbruket.

Etter den åpne fellessamlingen som ble avsluttet kl. 16.00, ble møtet lukket for andre enn utsendingene og påmeldte observatører. Det ble valgt møteledere og framlegg og behandling av innkomne forslag og uttalelser startet.
Fylkesårsmøte:
Søndag startet med fortsettelse av fellessamlingen hvor forslag og uttalelser ble realitetsbehandlet. Videre ble det separate årsmøter for fylkeslagene. Etter årsmøte ble det gjennomført loddtrekning av jubileumslotteriet. Det kom inn kr. 6575.-

Dirigentbordet fra v: Leif Arne Kvisberg, Nils Arne Svenn, Therese Rudi og Astrid Olstad.

Valget 2016-2017:

Fylkesstyret			
Leder	Terje Holen	Fåberg	Gjenvalg 1. år
Nord-Gudbrandsdal	Jarmund Øyen	Lom	Ny 2 år
Sør-Gudbrandsdal	Astrid Olstad	Øyer/Tretten	Ikke på valg
Gjøvik/Toten	Per Idar Vingebakken	Toten	Gjenvalg 2 år
Land/Hadeland	Asbjørn Storsveen	Søndre Land	Ikke på valg
Valdres	Elin Rømyhr Haugen	Vang	Gjenvalg 2 år
Gudbrandsdal	Leif Arne Kvisberg	Gausdal	Ikke på valg
Vest Oppland/Valdres	Nils Arne Sveen	Etnedal	Ikke på valg
Ungdomsrep. I styret:	Therese Rudi	Ringebu	Gjenvalg 2 år
Vara til styret:	Leif Ragnar Nyseth	Torpa og omland	Gjenvalg 1. år
	Randi Hasvoldseter	Vardal	Gjenvalg 1. år
	Kristian Ekre	Nord-Fron	Gjenvalg 1.år
Vara ungdomsrep. styret:	Niklas F. Grøtrud	Gjøvik/Vardal	Ny 1. år
Revisor:	Grethe Skogli	Gausdal	Gjenvalg 1. år
	Ola Homb	Gausdal	Gjenvalg 1. år
Valgkomite:			
Valdres	Knut Rudi	Vestre-Slidre	Ny 2 år
Nord-Gudbrandsdal	Jan Karnstuen	Nord-Fron	Ikke på valg
Sør-Gudbrandsdal	Kjell Erik Brandstadmoen	Ringebu/Fåvang	Ny 2 år
Land/Hadeland/Toten	Nina Rasmussen	Toten	Ny 2 år
Vest-Oppland	Arve Høybybråten	Hadeland	Ikke på valg
Leder:	Arve Høybybråten		
Vara Valgkomiteen:			
Nord-Gudbrandsdal	Odd Gråberg	Lesja/Dovre	Gjenvalg 2 år
Sør-Gudbrandsdal	Knut Erik Fryjordet	Øyer/Tretten	Gjenvalg 2 år
Valdres	Alf Birger Bratteng	Nord-Aurdal	Ikke på valg
Vest-Oppland	Svein Kleven	Vestre-Toten	ikke på valg

Representantskapet i
NBS:
Leder og nestleder

Konstitueringen etter årsmøte:
Nestleder: Elin Rømyhr Haugen.
Vara til representantskapet: For Terje Holen, Jarmund Øyen. For Elin Rømyhr Haugen, Per Idar Vingebakken.

Vedtatte forslag og uttalelser fra felleskonferansen.

Støtteerklæring i anledning drapet på Berta Caceres

Felleskonferansen for Hedmark, Oppland og Buskerud Bonde- og Småbrukarlag tar sterk avstand fra drapet på miljøaktivist og bondeleder Berta Caceres fra Honduras, som torsdag 3.mars ble drept i sitt eget hjem. Caceres var svært engasjert i kampen for urbefolkningen i Honduras, og hadde forut for drapet mottatt flere drapstrusler for det arbeidet hun gjorde.

Vi uttrykker vår sterkeste empati med de pårørende og organisasjonen COPINH, som organiserer mange av de fattigste bøndene i Honduras, og er vår søsterorganisasjon.

Uakseptabel debattform

Debatten om rovdyras plass i norsk natur, og deres innvirkning på urgamle næringer, er blitt forsøplet av ytterfløyene i debatten. Det er uhørt og helt uakseptabelt at drapstrusler brukes som en del av argumentasjonen. Dette hører ikke hjemme i et sivilisert og demokratisk samfunn. Felleskonferansen for Hedmark, Oppland og Buskerud Bonde- og Småbrukarlag ønsker at alle synspunkter i en debatt skal komme fram, uten at det fører til personangrep, og at debatten føres på et konstruktivt nivå. Vi bør alle være vårt ansvar bevisst når vi bruker sosiale medier ved meningsytring.

Endret landbrukspolitikk.

I hele etterkrigstida har landbrukspolitikken og den norske matpolitikken hatt som hovedmål å sentralisere produksjonen og endre bruksstrukturen. Denne utviklinga har gått sin gang uavhengig av stortingsflertall og regjeringers politiske farge. Forskjellene ligger i hvilket tempo politiske styresmakter har brukt.
Dagens regjering med nødvendig støtte fra stortinget har gjennomført sterke endringer i både struktur og fordelingspolitikken i landbruket. Konkrete utslag av svekkede markedsordninger, økte konsesjonsgrenser og markedet som regulator, er nå blitt synlige i praksis, og fører til et begynnende kaos i det norske matproduksjonen og markedet. I tillegg baseres produksjonen i økende grad på importer fòr-råvare, som gjør norsk matproduksjon unødvendig sårbar og fører til svekket sjølforsyning.
Verktøyet som kan endre den norske landbruks- og matpolitikken , finnes i stor grad også i dag, og er helt avgjørende for at det er mulig å ha en norsk matproduksjon. Det som er utfordringen er å få politisk forståelse for at de sterke endringene i struktur og fordelingspolitikken, på sikt fører til en svekking av norsk matproduksjon og matsikkerhet. I tillegg ser vi nå at de endringene som er gjort i kyllingproduksjonen de siste to årene har til dels dramatiske konsekvense r for produsentene.
Norsk Bonde og Småbrukarlag framstår som landbrukets eneste talerør for en endring av dagens landbrukspolitikk, og felleskonferansen med Hedmark- Buskerud og Oppland Bonde og Småbrukarlag, legger til grunn at kulepunktene nedenfor må være sentrale og avgjørende elementer i den pågående debatten om endringer i dagens landbrukspolitikk.
Overordna målsettinger for å endre dagens landbrukspolitikk må være:
Skape politisk forståelse for at et desentralisert og mangfoldig landbruk over hele landet vil være den beste garanti for framtidig mattrygghet og økt sjølforsyning.
Styrke produksjonsmetoder og bruk av maskiner tilpasset ett endret klima
Opprettholde og styrke importvernet
Begrense importen av soya og bearbeidede produkter
Stimulere til dyrking og foredling av norsk protein i dyrefor
Stoppe nedlegging og omdisponering av dyrka og dyrkbar jord
Produsere mat på all matjord
Stimulere til bruk av gras og beite og høsting av ressursene i utmarka
Markedsordninger for alle produksjoner.
Reversere frislipp av produksjonsmengde på det enkelte bruk og i samdrifter

Lokallagenes og fylkelagenes andel av kontingenten.

På landsmøte i 2008 foreslo OBS å endre kontingentrefusjonsordningen slik at lokallagenes refusjon ble overført fylkelslaget og fordelt fra fylkeslaget ut fra søknad og aktivitet. Forslaget falt i landsmøtet.
Det har gått 7 år siden den gang og styret i NBS har innført nye ordninger som berører økonomien i lagene og fylkeslagene. Dette gjelder tilbakeholdelse av refusjon til lokallag og fylkeslaget der lokallaget ikke avholder årsmøte og/eller sender inn årsmelding. Siste utspill er at lokallag som ikke har avholdt årsmøte, ikke har rett til utsendinger på landsmøte med stemmerett.
Disse innstrammingene er gjort for å styrke arbeidet med å få til årsmøter i alle lokallag.
Økonomien i organisasjonen er stram, også i fylkeslagene. Oppland, som er NBS sitt største lokallag, har best økonomi av fylkeslagene, men også flest medlemmer og flest lokallag.
Det er krevende å få alle lokallag til å avholde årsmøte og sende inn årsmeldingsskjema
Målet for alle fylkeslag bør være å styrke økonomien og få til aktivitet i så mange lokallag som mulig. Når lav aktivitet i noen lag påvirker fylkeslagets økonomi negativt, vil spiralen utvikle seg negativt. Et utslag av tilbakeholdelse av kontingent, kan føre til at fylkeslaget tar over administrasjonen av enkelte lag og overfører medlemmene som direktemedlemmer under fylkeslaget. Dette er ikke en situasjon vi i Oppland ønsker.
Derimot kan en omgjøring av kontingentrefusjonen fra lokallag til fylkeslaget være med på å få til større aktivitet gjennom mer målrettet bruk av midlene. Slik det fungerer i dag har aktive lag lite penger, mens lag uten aktivitet, men som oppfyller kravene for kontingentrefusjon, mye penger.
Oppland BS mener derfor at en omlegging av refusjonsordningen fra lokallag til fylkeslaget bør vurderes på nytt.
Forslag til hvordan ordningen kan gjøres:
Kontingentandelen for lokallagene settes inn på egen konto i fylkeslaget. Dette uavhengig av om laget har avholdt årsmøte – sendt inn årsmelding.
Det utarbeides rutiner og enkle søknadsskjemaer for lokallagene hvor de kan søke innenfor den summen de ville fått refundert ved gammel ordning.
Lagene får dekket sine utgifter til avholdelse av årsmøte, utsendinger til landsmøte og fylkesårsmøte direkte gjennom fylkeslaget.
Restbeløp ved årets utgang fordeles til lag som har hatt stor aktivitet, mens en andel avsettes i fylkeslaget til arbeid med sovende lag neste år.
Oppland Bonde- og Småbrukarlag mener dette vil være en bedre ressursanvendelse av midlene ute i lagene. Målet må være at fylkeslaget får styrket sin økonomi til å jobbe aktivt med lokallagsarbeid/stimuleringsarbeid innenfor fylkeslagets område. En eventuell overføring av medlemmer i sovende lag til fylkeslaget eller sammenslåing av lag, for å sikre kontingentinngangen uten andre formål, vil ikke være ønsket utvikling slik vi ser det, men kan bli en aktualisert problemstilling når andre tiltak ikke fører til ønsket aktivitet i laget.
Felleskonferansen i Hedmark, Buskerud og Oppland Bonde- og Småbrukarlag oppfordrer styret i Norsk Bonde- og Småbrukarlag om å vurdere forslaget. Eventuelt andre løsninger som kan gi aktive lokallag og fylkeslag økte muligheter til aktivitet med grunnlag i kontingentfordelingen.

Gir Bernkonvensjonen Norge et spesielt ansvar for ulv i Norge?

Nord-Fron bonde- og småbrukarlag mener felleskonferansen må ta opp spørsmålet om Bernkonvensjonen gir Norge et spesielt ansvar for en egen norsk ulvestamme.
Vi merker oss at Hedmark høyre ved Gunnar A. Gundersen mener at faktagrunnlaget for dagens rovdyrpolitikk er feil. Bernkonvensjonen brukes ensidig for å verne ulven, mens hensynet til lokalbefolkningen, beitenæringene spesielt og landbruket generelt blir ignorert.
Er det slik at byråkratene i forvaltninga er blitt gitt fritt leide til å bruke faktagrunnlaget på en slik måte at nesten bare verneinteressene blir ivaretatt?
Nord-Fron bonde- og småbrukarlag mener at Bernkonvensjonen og andre faktagrunnlag for vernet av ulv i Norge må avklares bedre, og at andre sider av Bernkonvensjonens innhold må diskuteres bedre.

Valdreslandbruket

Mange gardbrukarar i dalen er i dag uroa over framtida for næringa. Situasjonen er svært samansett. Vilkåra for å drive er ulike frå gard til gard, grunna storleik og driftstilhøve. I dag har vi eit variert og allsidig familielandbruk, med busetjing, trivsel og skaparglede, enn så lenge. Areala rundt gardane i Valdres er små og bratte, og slett ikkje eigna for stordrift. Jorda må dyrkast der den ligg. Ressurstilpassa gardsdrift, med mange små og mellomstore bruk gjer også smittepresset lågare, dette er eit føremon vi har med tanke på sårbarheit. Ved eventuell sjukdomsutbrot, kan ein gard dermed lett isolerast, og dei andre kan drive vidare. Dagens bruksstruktur er ein styrke for å oppretthalde god dyrehelse. Dyrka jord og utmarksbeitene til fjells er eit svært viktigressursgrunnlag så sant politiske myndigheiter legg til rett for det. Ved kraftig strukturendring, som t.d. gardar på 50 kyr, så vil stølsdrifta også bli radert vekk. Her, som andre stader, er rovviltutfordringane slitsame for beitenæringa. Det må bli enklare å få fellingsløyve og utvida fellingstida for lisensfelling, slik at kvota blir teken ut. Lausdriftskravet med investeringar i millionklassa heng også over oss som ei mare. Ingen vil bli gjeldsslave for resten av sitt yrkesaktive liv.
Utviklinga mot større og færre bruk har ført til at mange gardbrukarar i fjellbygdene har lagt ned drifta. Spreidd areal gjer at det for dei fleste er umogleg å ta ut stordriftsfordelane, som blir krevd av noverande landbrukspolitikk. Mange bratte jordstykke er lite tilpassa store maskiner. Resultatet er ikkje berre nedlagte bruk, men at endå meir av jorda går ut av drift, og at utmarksbeita gror att. I dal og fjellbygdene er det vanleg med i snitt 15 – 20 mjølkekyr, rundt 100 vinterfôra sauer, ammekyr med 20 – 50 mordyr og ein geiteflokk på 50 – 100 mjølkegeiter. Dersom desse bruksstorleikane ikkje lengre skal gje levelege økonomiske kår, vil store delar av jordbruksarealet etter kvart bli lagt brakk, og / eller bli utnytta svært dårleg. Bygdene vil miste mange arbeidsplassar, og dei negative ringverknadene vil bli store. Utfordringane for matproduksjonen i Noreg og elles i verda, vil auke kraftig i takt med klimaendringane. Noreg må bidra med det vi kan til vår eiga matforsyning og beredskap. Samstundes må produksjonen vera mest mogleg klimavenleg og klimarobust. Eit spreidd landbruk, god agronomisk drift av grasareala og auka bruk av beiteressursane, er gode svar på desse utfordringane.
Oppland Bonde- og Småbrukarlag krev at årets jordbruksforhandlingar:
** Vedtek å nedsetja eit partssamensett utval som skal leggja fram tiltak for å styrke landbruket og matproduksjonen i fjellregionen, og andre delar av landet som ikkje har topografiske føresetnader for stordrift.*
** Det er bred politisk enighet om å øke norsk matproduksjon med minst 1% i året. Den rimeligste, enkleste og mest bærekraftige måten å gjøre dette på, er å øke bruken av utmarksbeite. Utmarksbeite kan også erstatte opp til 2/3 av dagens kraftfórimport, og melk og kjøtt produsert på utmarksbeite har en sunnere balanse mellom fettsyrene omega 3 og omega 6 enn melk og kjøtt produsert på mye kraftfór.*

Ingen fórproduksjon er i dag så lite støttet gjennom tilskudd som utmarksbeite. Det er ønske om å fremme krav om en kraftig oppjustering av tilskuddene til dyr på utmarksbeite, slik at man for kvart enkelt storfe på utmarksbeite mottar kr. 500 pr. beitemåned, og kr 100 pr. måned for kvart enkelt småfe
** Minst oppretthalde dagens tilskot til Regionale miljøprogrammet (RMP).*
** Prioritere opprusting/renovering/modernisering av eksisterande driftsbygningar, framføre bruksutvidingar, ved tildeling av investeringsmidlar.*

Brannvarslingsanlegg.

Etter krav om innstallering av brannvarsling ved meir enn t.d. 30 stor/ småfe på fjøset, har mange gardbrukarar investert i desse anlegga opp gjennom åra. Mange, svært mange gardbrukarar gjer seg den erfaringa, at brannvarslinga hyler, uler og pip ved falske brannalarmar og lydsignal/feilmeldingar titt og jamnt, på dagtid eller om natta. Dette kan vi ikkje leva med i årevis. Desse kostar oss fleire tusenlappar årleg, i avdrag og serviceavtaler, utan at anlegga er fullgode. Vi har kjøpt ei vare som ikkje er tilfredsstillande. Dette fører til psykiske påkjenningar og stor frustrasjon for brukarane.
Korleis kan brannvarslingsanlegga byggjast betre så dei fungerar som dei skal?
Trengst det betre opplæring i montering og bruken av anlegga?
Kva kan gardbrukarane sjølve gjera betre ved bruk og ettersyn?
Vang – og Øystre Slidre Bonde- og Småbrukarlag kjem med framlegg om at Oppland Bonde- og Småbrukarlag tek denne saka opp med Gjensidige forsikringsselskap og produktleverandørane, som Elotec, Drengen, Icas, m.fl., og fylgjer vidare tett opp om denne saka.

Rovdyr

Jervebestanden i Region 3 Oppland, har hatt en nærmest eksplosiv økning de siste 4 årene. Årsaken er at det ikke er oppnådd tilfredsstillende uttak gjennom lisensjakt de siste årene. I tillegg er det nesten ikke felt dyr på skadefellingstillatelse. Jervestammen i Oppland teller i 2015, 10 dokumenterte ynglinger. Bestandsmålet i Region 3 er 4 årlige ynglinger i snitt. Rovviltforliket slår fast at bestandsregulering, (forvaltning), av jerv, i hovedsak skal foregå ved den ordinære lisensjakta.
I 2015/16 har region 3 ei lisenskvote på 21 dyr. Det er i lisensperioden tatt ut 7 dyr, samt en jerv på skadefelling siste jaktdag. Dette tilsier at en må inn med ekstraordinære tiltak for å bringe jervebestanden ned på bestandsmålet, slik rovviltforliket sier. Vi vil også påpeke at hiuttak våren 2016 ikke påvirker dagens bestand av jerv i vesentlig grad. De hiuttak som har påvirket dagens bestand ble utført i 2015.
All erfaring så langt viser at jaktforholdene under lisensperioden er krevende. Første del på barmark og sjøl i tider da en normalt har brukbare sporingsforhold, er det i dag for mange praktiske hindringer for at lisensjakt er interessant. Lange avstander som må tilbakelegges på ski eller til fots, korte dager og svært vanskelig terreng.
Felleskonferansen for Hedmark- Buskerud og Oppland Bonde og Småbrukarlag, krever at NBS omgående tar saken opp med Klima og Miljødepartementet.
Det må bli i langt større grad enn nå adgang til å bruke motoriserte hjelpemidler som helikopter og snøscooter, både til direkte jaktutøvelse, og til å registrere spor og til å frakte jegere til og fra jaktposter. Skadefelling under lisensjakta hvor det brukes scooter og helikopter, lykkes i langt større grad. Det er derfor påkrevd at lisensjakta får utvidede tillatelser for å redusere bestanden i tråd med Stortingets vedtak.
Det er også viktig å få gjennom lengre jaktperiode med start av jervejakta 20. august. Det må også settes inn tiltak nå, våren 2016, for å redusere jervestammen og bringe denne ned på bestandsmålet Stortinget har fastsatt.

Reform 1: Landsmøtet og arbeidsplan

Årsmøtene i lokal og fylkeslag i NBS er i vedtektene pålagt å behandle og vedta arbeidsplan for kommende år. På samme måten vil det være konstruktivt om landsmøtet i NBS fikk satt av litt tid for å rette oppmerksomheten mot hovedoppgaver i kommende arbeidsår. Flere andre organisasjoner har en slik praksis og erfaringene er gode.
Et forberedt saksframlegg vil være et godt utgangspunkt for landsmøtets prioriteringer. Sjøl innafor et todagers landsmøte bør det være mulig å finne tid til denne posten.
NBS har begrensa økonomiske ressurser og da må en akseptere en streng prioritering av oppgavene som skal løses. Det vil gi en god forankring i organisasjonen om landsmøtet gis anledning til å komme med synspunkter på de overordna føringene for ressursbruken. Landsmøtet behandler og vedtar årsmelding. Det logiske er at landsmøtet evaluerer arbeidet i landsstyret opp mot den «bestillinga» som ligger i en landsmøtevedtatt arbeidsplan.

Reform 2: Løpende og tettere kontakt mellom landsstyret og fylkeslaga.

Felleskonferansen for HBS,OBS og BBS vil se det som en fordel dersom fylkeslagene blir kjent med saklistene til landsstyremøtene på forhånd. På den måten involveres organisasjonen bedre i styrets arbeid og organisasjonsdemokratiet styrkes. Dessuten kan det komme innspill som bidrar til å gi bedre vedtak og bedre politikk.
Det vil videre være en stor fordel om det utvikles arbeidsmåter og rutiner som bidrar til at styrereferater kan kommuniseres umiddelbart etter møtene.

Overproduksjon av lammekjøtt -hva nå?

Det har gjennom flere år vært underskudd av lammekjøtt i Norge, og både reguleringstiltak og målpris har derfor vært unødvendig. Ved slutten av året 2015 skulle denne trenden vise seg å snu, og mye tilsier at den nye utviklingen kan komme til å fortsette.
I Buskerud, og spesielt i den øvre delen av fylket, har det de siste femten årene vært en dramatisk reduksjon i antall sauebønder, og også antall sau. Dette til tross for at Øvre Buskerud representerer et av landets beste utmarksbeiteområder, i tillegg til at denne regionen er best egnet for sauehold, sammenlignet med annen husdyrproduksjon. Samtidig som saueholdet reduseres sterkt i områder som Øvre Buskerud, holder landsgjennomsnittet seg nokså stabilt. Dette skyldes at andre områder, hovedsakelig Rogaland, har økt sin produksjon tilsvarende. Buskerud har et sterkt ønske om å bedre utnytte sin kapasitet for produksjon av lammekjøtt, men ser samtidig med bekymring på markedssituasjonen. Overproduksjon av en vare uten målpris, med påfølgende prisfall, vil ramme alle, og mest av alt de som har gjort store investeringer i områder med få eller ingen alternative produksjonsformer.
Nore og Uvdal Bonde- og Småbrukarlag mener derfor det melder seg et behov for debatt om hvor, og ikke minst hvordan, lammekjøttet skal produseres i Norge. For å sikre høyest mulig matproduksjon bør kjøtt fra drøvtyggere produseres i områder hvor eng og beite utgjør eneste ressursgrunnlag. Forutsatt at kraftforforbruket reduseres til et minimum, er dette også mest samfunnsøkonomisk fornuftig, Utover det, vil en kanalisering av saueholdet til områder med store utmarksbeiteressurser, lite smittepress, samt fravær av spredearealproblematikk være med på å bevare legitimiteten til norsk lammekjøttproduksjon.
Forslag til tiltak:
Importavtaler for lam må opphøre
Insitamentet til å produsere lammekjøtt på melkepulver og kraftfôr må svekkes gjennom virkemiddelbruken
Etablere ordninger for å stimulere til økt utmarksbeitebruk
Nortura som markedsregulator, men også andre aktører, må ta ansvar for å holde markedsbalansen for sau og lam
Nortura må etablere og premiere en troverdig kvalitetsklasse på lam med god fettsyresammensetning, og som ikke er medisinert
Gjennomgang av gjødselsforskriften for å hindre altfor sterk konsentrasjon av husdyrhold i enkelte regioner
Innovasjon Norge må prioritere rimelige etableringer og utbygginger, samt være nøktern med støtte til sauehold i kornområder
Prisen på korn og kraftfôr må økes, forutsatt økt arealtilskudd

Styrk de små og mellomstore gårdsbrukene.

Gjennom nytt skatteforslag forslår nok en gang Regjeringen tiltak for å svekke små og mellomstore gårdsbruk til fordel for de aller største.
Forslaget om å endre skattefradraget slik at de største brukene skal få mindre skatt, og øke skattene for de mindre brukene som har tilleggsnæringer i gårdens ressurser, er et slag i ansiktet for satsingen på lokalmat, nisjeprodukter og andre satsinger. Grunnlaget for jordbruksfradrag for de mindre kombinasjonsbrukene som driver tilleggsnæring basert på gårdens ressurser bør økes, og ikke minkes.
Verdiskapingsprogrammet, et forslag fra NBS som fikk gjennomslag i jordbruksforhandlingene, har betydd mye for satsing innen tilleggsnæringer på gårdens ressurser og gjenreist lokale mattradisjoner over hele landet. Å straffe disse gjennom endring av skattefradraget, er helt uakseptabelt.
Det er et mål om økt matproduksjon og matproduksjon over hele landet, og forbrukerne etterspør i stadig økende grad lokalmat, inn på tunet tjenester, gårdsbutikker og direktesalg fra bonden. Framgangen av mathaller satser stort på lokale kvalitetsprodukter. Alt dette kan rakne ved gjennomføring av Regjeringens forslag.
Fellessamlingen for Buskerud, Hedmark og Oppland Bonde- og Småbrukarlag ber Regjeringen trekke forslaget øyeblikkelig og forventer at V og KRF sier klart fra til sine samarbeidspartnere H og Frp.

Leders tale til årsmøtet:

Leders tale til årsmøte i OBS, 2016

Gode årsmøte.
I fjor startet jeg med å gratulere oss sjøl med dagen og året. Vi feira at vi var 100 år. I år er det vel først og fremst naturlig å si vel overstått på mange måter, og understreke at i motsetning til de fleste andre 100 åringer så vil vi fortsette å sjå framtida lyst i møte. Feiringa vår er omtalt ganske grundig i årsmeldinga, så jeg går ikke mye inn på det her, men en ting er verdt å nevne og det er at vi i jubileumsåret fikk godt over 100 nye medlemmer. Vi er nå tilbake til det medlemstallet vi hadde for 5-6 år siden. Hvorfor legg jeg litt vekt på akkurat dette? Jo fordi at den sterkeste medlemsveksten vår kom rundt bruddet i jordbruksforhandlingene 2015. Dette betyr at det er en del jordbrukere, både store og små som da er så misfornøyde med den retningen landbrukspolitikken utvikler seg, og den jordbruksavtala som ble inngått i 2015, at de bruker sitt sterkeste virkemiddel til å signalisere uenighet og at det er nødvendig å gå andre veger for å sikre at vi skal oppnå målene i den landbrukspolitikken som mange er enige om, men som like mange definere forskjellig. I tillegg oppfattes budskapet til NBS klart og lett å forstå. I etterkant av forrige år og forrige jordbruksavtale kan da da være grunn til å stoppe opp litt for å sjå litt på begreper som brukes fra mange kanter i landbrukspolitikken.
I utgangspunktet høres disse begrepene greie og flotte ut, men det viser seg likevel at det er rom for til dels store tolkninger.
Bærekraft er et slikt ord.
Hva er et bærekraftig landbruk? Staten mener bærekraftig landbruk og matproduksjon er stort, sentralisert og basert på stor import. En del av det norske jordbruket deler den oppfatningen. Vi mener bærekraft er et mangfold av bruk, produksjoner, trygge produksjoner, bruk av alt areal, utbygging i forhold til brukets resurser, og en matproduksjon som tåle innsyn og debatt.
Utnytte ressursene er et annet begrep
Her kan det være litt mere diffust. Vi kan si det slik at alle ressurser i utgangspunktet er lokale. Summen av dette blir igjen til nasjonale resurser. I dette langstrakte landet vårt har vi da mange forskjellige ressurser som kan utnyttes til en god og bærekraftig matproduksjon. Enkelt sagt, korn og planter der det går an, og husdyr i distriktene der graset dominerer. I tillegg har vi store vidder med utmark som i dag benyttes relativt dårlig. Forskning viser at vi kan doble antall beitedyr og likevel ha god margin på at det er nokk beite. Her i Oppland har vi fortsatt en del aktiv bruk av fjellet gjennom seterdrift. Som nevnt er den store resursen i Norge, beitemarka i fjell og utmark. Historisk har dette vært en godt utnyttet resurs i matproduksjonen, og som var nødvendig for å opprettholde en trygg sjølforsyning i landet. I 1939 høstet vi 750 mill FE i utmarka. I 2005 høstet vi 330 mill FE. I denne perioden på 65 år så er beitebruken mere enn halvert. Verdien av de

norske beiteressursene er ca. 1 milliard norske kroner. Målt i dekar utgjør det 1 million dekar fulldyrka jord. Hvis vi da trekker det ned på en gjennomsnittlig opplands-gard, som nå er omkring 200 da dyrket mark, så utgjør dette 5000 gardsbruk, og omtrent de brukene som søker produksjonstilskudd i fylket vårt i dag.
Hvorfor blir så ikke denne kjemperesursen brukt i langt større grad enn det som er tilfelle nå?
Det er og har vært i lang tid en mangel på politisk vilje til å snu landbrukspolitikken i denne retningen. Hvis du ikke kjøpe opp naboen og bygge robotfjøs, og legger opp til ei sårbar drift som er løsrevet fra de resurser garden din rår over så er du bakstreversk. Da stamper du imot utviklinga. Matprodusentene tilpasser seg raskt de politiske signalene, men når signalene endres fort blir det også mange som faller fra.
Ei anna og stor utfordring når det gjelder beiting i utmark er rovdyr. Dette er også et resultat av manglende politisk forståelse og vilje til å prioritere. Rovdyrforvaltningen er et arbeidskrevende område og det legges ned mye arbeide i dette fra OBS gjennom et år. Dette er et område du aldri har fri fra hverken sommer eller vinter.
Dagens rovviltforvaltning er et maktovergrep mot beitebruket, mot bygdesamfunnet og mot enkeltpersoner. Det er politikerne som kan gjøre noe med saken. Vi må kreve et høgere kunnskapsnivå basert på fakta fra de norske fjell, skoger og bygder. Politikerne må sette seg inn i saken og alle konsekvenser rovviltforvaltningen har og får.
Det er et samfunnsansvar å løyse konflikten mellom by og land når det gjelder redusert livskvalitet for grender, lokalmiljøer og enkeltmennesker. Det er et samfunnsansvar å sørge for at vi har en så stor og trygg matproduksjon som mulig i landet vårt, og det er et samfunnsansvar å legge til rette for at matproduksjonen skjer i størst mulig grad på norske resurser.

Øke sjølforsyninga av norsk mat
Da er det naturlig å gli over på et annet begrep. Økt sjølforsyning av norsk mat. Begrepet brukes upresist. Noen sier ca. 50% eller litt under. Dette er oftest politikere og offentlige saksbehandlere. Jordbruket er også litt upresise når det passer. Det blir i fra flere hold sagt tall som isolert sett kan være i nærheten, men det unnlates å opplyse om bakgrunnen. Import av for og ferdigvare utgjør i dag en stor del av det som staten og politikere ønsker å definere som sjølforsyning. Hvis vi snakker om norsk sjølforsyning, og det er det vi må gjøre, så må importen trekkes fra. Da er vi på ca. 38%, og det er lite. Vi ser at det er forskjellige kriser rundt om i verden som fort kan påvirke vår tilgang til matmarkedet enten direkte eller indirekte. Uten importert kraftfor vil den norske matproduksjonen endre seg både raskt og dramatisk, og det er en svært dårlig beredskap og ikke prioritere en kraftig økning i den norske sjølforsyninga. Jeg har lyst til å legge til her, at det er en del av dette bilde, og forske på nye vekster som kan dyrkes i Norge, og som kan erstatte det importerte proteinet.
Det grønne skiftet
Her er det kanskje ikke rom for så mange definisjoner, og kortversjonen er overgang fra fossil til fornybar energi. Hvis oljen må tones betydelig ned, er det viktig at vi i Norge har vannkraft, vindkraft, og også en del nyere prosjekter når det gjelder energi som omdanning av avfall til gass f eks.

Hvordan lykkes vi så med å fremme vår politikk?
Jeg utfordrer nå årsmøtet til å være med å definere hva dere legger i disse begrepene. Hvorfor tolkes dette så forskjellig, og hvorfor er begrep som i utgangspunktet skulle være enkle og klare så vanskelige å definere. Det er dere som skal trekke opp de landbrukspolitiske hovedlinjen som vi skal arbeide etter i det året som kjem.
Hvordan skape et større engasjement rundt den delen av vårt liv som handler om mat og matproduksjon?

En maktfaktor som jeg trur kan hjelpe mye, er forbrukeren. Det avhenger av den kontakten vi klare å skape, og at vi gir en riktig og åpen informasjon om hvordan maten vi produsere blir til.
Vi skal huske på at forbrukermakta fikk slutt på palmeolje i mange matvarer. Forbrukermakta fikk satt i gang produksjon av narasinfri kylling. Forbrukermakta kan hjelpe oss til å få en lønnsom og trygg matproduksjon basert på norske resurser, uten regnskogsoya.

Gjøre oss synlige
Vi må vise fram virkeligheten. Vi må vise fram hvordan vi produserer maten vår. Det må være sammenheng mellom det vi ønsker at folk skal sjå og tru, og det som er virkeligheten. Et Brennpunkt program for noen uker sida var et godt bilde på det som er virkeligheten. Et sentralisert jordbruk med både mjølkeproduksjon og kornproduksjon i stor målestokk. En mjølkeproduksjon der import av for var en helt nødvendig del av virkeligheten, og der det oså var klart at miljøspørsmålene var nedprioritert, er det som dagens regjering vil ha. Egen flystripe understreker den negative miljøtenkningen.
Vestlandsbonden som dreiv en produksjon basert på gras, og som vurderte utbygging, men som måtte bygge i en størrelse som ikke var tilpasset brukets resurser. Dette var kanskje de største kontrastene i programmet. Vi så konsekvensene av landbrukspolitikken innimellom, med nedlagte bruk og lokalsamfunn, og gjengrodd areal. Det er bra at de som skal kjøpe og spise maten vi produserer får et innblikk i hva slags konsekvenser de forskjellige måter å utøve landbrukspolitikk på, og de forskjellige måter å produsere maten på kan gi for de so er forbrukere. Det kan fort føre til en endring i forbrukersamfunnet som vil fokusere på det vi mener med bærekraft, ressursutnytting og et grønt skifte.

Arbeid mot politikerne
I gjennom året er det en god del møter med politiske miljøer eller der politikere er representert. Dette gjelder komiteer i fylkestinget, der vi presenterer vårt syn på landbruks- miljø- og rovviltpolitikk. Vi er tilstede på stort sett alle møter i rovviltnemnda, og tilkjennegir vårt syn på saker som tas opp der når det gjelder rovviltforvaltningen i region 3, som da er Oppland. Og så er det da et forum som er sammensatt av folk fra landbruket, fylkesmannen og lokale politikere, som har møter 3-4 ganger i året, der tunge politiske saker kan tas opp. I tillegg er dette et forum der det også blir gitt en del faglig og politisk informasjon. Dette er det som går under navnet Landbruksforum. Det som da er verdt et tankekors er jo at på dette nivået i politikk og byråkrati, så er det ganske lett å få forståelse for de utfordringer som finnes i landbruket i Oppland. Enten dere tror det eller ikke så var uttalelser gitt av OBS nesten ordrett gjengitt i saken fra Fylkesutvalget, om innspill til jordbruksforhandlingene. Da er det grunn til å stille et spørsmålstegn ved den videre kommunikasjon fra regionalt nivå og til nasjonalt nivå i politikken? Hva er årsaken til at innspill og uttalelser endres til det ugjenkjennelige i denne prosessen?
Når det gjelder forvaltningen av ulv har vi vært involvert i et bredt samarbeide over hele innlandet. Jord- skog og beitenæring fra 4 fylker har utarbeidet «Innlandsplattformen for ulv» som skal overleveres til politikerne, formelt til Stortingets Næringskomite, den 17. mars. Som dere veit var det full enighet på Stortinget i 2011 da det gjeldende rovviltforliket ble vedtatt. Spenninga er stor om i hvilken grad arbeidet vårt med innlandsplattformen blir tatt hensyn til. Hvis vi ikke blir hørt, så er det et sterkt eksempel på politisk unnfallenhet og mangel på kunnskap om ulvens utbredelse, og at den vil i framtida bli en trussel mot norsk matproduksjon, mot aktive bygdesamfunn og menneskers livskvalitet. Som sagt vi lever i spenning over hva slags påvirkningskraft de 40 stortingsrepresentantene fra 4 innlandsfylker vil ha når saken skal behandles i Stortinget. Alle representerer partier som står bak det gjeldende rovviltforliket, men der er som kjent ulven ikke innbefattet.

Faktaopplysninger
Jordbruksforhandlingene 2014 ga store endringer i rammer og inntektsnivået i det norske jordbruket. Omlegging av bruken av budsjettmidler uten å tilføre ei frisk krone gjorde store utslag for de totale bilde og vi fikk en del svært utilsikta endringer. Når jeg sier utilsiktet, så tenker jeg ikke på landbruks og matministeren. Hun visste veldig godt hva som ble gjort, og var skjønt enig. Jeg tenker mere på støttepartiene som nok trodde de tok grp som skulle bremse endringene og fortsatt ha en viss struktur i bruken av budsjettpengene. Da fakta ble regnet ut og lagt på bordet var det for seint. I 2015 husker vi alle Listhaugs brede glis da bondelaget ga seg med på lasset.
En annen sak som viser at politikerne ikke setter seg inn i hva som blir konsekvensene av sine vedtak er det som nylig har skjedd med kyllingproduksjonen. Det er logisk at ei dobling av ei konsesjonsgrense åpner for en dobbelt så stor produksjon i utgangspunktet. Når markedet er det samme, eller som her nedadgående, så forstår alle som ikke er politikere at dette lander med bulder og brak. I tillegg er det da heller ikke markedsordning for kylling lenger, og vi har en produksjon som da blir styrt av markedskreftene, og helt etter læreboka, sett med dagens regjerings auger. Mottaksapparatet kan gi beskjed om at dere må slutte, og bruke eiernes penger til å kjøpe ut overtallige produsenter.
Organisasjonen.
Til slutt litt om organisasjonen. OBS er ingen stor organisasjon. Vi har lite økonomiske ressurser, men vi har en del menneskelige ressurser som gjør en verdifull innsats på flere områder. Utfordringen av og til er å få disse kreftene til å være med å dra det landbrukspolitiske og organisasjonsmessige lasset. Som tidligere nevnt er det dere som sitter her i dag og som representerer medlemmene og grasrota i organisasjonen som har makta. Samtidig har dere også noen plikter. Hver og en hjemme på deres respektive bruk kjenner hvor skoen trykker. Da må dere delta i det organisasjonsmessige livet, og gi synspunkter til kjenne. Dere må stille krav om landbrukspolitiske retninger og om kursen dere ønsker at OBS skal drives etter. Historia forteller oss at når det blir nokk mørke skyer på den landbrukspolitiske himmelen, så vokser bonde og småbrukarlaget i styrke. Det skjer også nå. Da er det viktig at vi samles om å dra de store linjene for hvordan vi vil utvikle grunnlaget for et levedyktig landbruk og en trygg matproduksjon over hele landet og på norske resurser. Da er det viktig med talspersoner som frambringer budskapet fra grasrota. Da er det viktig med engasjement i organisasjonen.
Takk til styret og fylkessekretær.

Jordbruksforhandlingene

Norsk Bonde- og Småbrukarlag brøt jordbruksforhandlingene den 14. mai. Bruddet kom etter intense forhandlinger en ukes tid, uten at partene kom så nær hverandre at det var mulig for NBS å kunne inngå en avtale.
Jordbruket krevde en økonomisk ramme på 860 mill. kroner. Av dette utgjorde budsjettmidler 577 mill. kroner, noe som ville være helt nødvendig for å løfte inntektsnivået i alle produksjoner samt sikre en fordelingsprofil som ville innebære inntektsmuligheter også for små og mellomstore bruk. Kravet var en inntektsvekst på 20.800 kroner pr. årsverk. Staten på sin side tilbød jordbruket en ramme på 90 mill. kroner, herav en reduksjon i budsjettmidlene på 70 mill. kroner.
Jordbrukets krav inneholdt en sterk prioritering av små og mellomstore bruk som inntektsmessig har sakket betydelig etter og i særlig grad i løpet av de to siste åra.
I sluttsonderinger mellom statens forhandlingsleder og jordbruket ble det framsatt et tilbud med en ramme på om lag 340 mill. kroner der budsjettmidlene utgjør om lag 100 mill. kroner.
Norsk Bonde- og Småbrukarlag så ikke at en økning i budsjettmidlene på 100 mill. kroner ville være tilstrekkelig til å kunne oppnå jordbrukets hovedprioriteringer og spesielt ikke prioriteringen av små og mellomstore bruk innenfor alle produksjoner.
Norges Bondelag valgte å fortsette forhandlingene og inngikk avtale etter et tilbud fra staten om å utsette løsdriftskravet for storfe til 2034. Den totale ramma på 340 millioner var framlagt før NBS brøt, men ble ansett for alt for lite samt at flere av punktene framlagt fra staten innebar en retning mot enda mer sentralisering og stordrift på bekostning av de små og mellomstore brukene.

TINE ®

Hvorfor skal jeg være eier av TINE-samvirket?

- Et samvirke som arbeider for høyest mulig melkepris.
- Trygg og forutsigbar avsetning av melka.
- Tilgang til verdifull kompetanse i alle deler av melkeproduksjonen.
- En gunstig startpakke som ny bruker.
- Et godt faglig og sosialt miljø i produsentlaget.
- Et samvirke som sikrer deg konkurransekraft og påvirkning videre i verdikjeden.

Sammen skaper vi ekte matopplevelser folk vil ha!

medlem.tine.no

BETONG
– en håndsrekning til miljøet
Betongbygg setter de svakeste karbonavtrykkene. De bruker mindre energi til oppvarming og kjøling, de kan resirkuleres, de er kortreiste.
Betong fra Betong Øst – DØNN® miljøvennlig.
DØNN
LEIDAR CREATIVE
BETONG ØST
www.betongost.no

Levere mjølk til Q-Meieriene?
Vi gir deg merpris for mjølka - valgfri prisløype – rask og god service
Kontakt oss for en uforpliktende prat om hva vi kan tilby!
Therese Rudi, Produsentrådgiver Mobil/direkte: 407 54 889 E-post: therese.rudi@kavli.no
OVERSKUDDET FRA Q-MEIERIENE GÅR TIL GODE FORMÅL
Følg oss på @qgaarden og merk bildene dine med #QBONDEN på Instagram

GJØR DE SMARTESTE VINTERKJØPENE NÅ!
Eik-pris: 21.490
Art. nr. 38820
TORO POWER MAX 9.26 OXE
UTSTYRT MED PATENTERT ANTI CLOGGING SYSTEM (ACS) SOM GARANTERER AT VÅT SNØ IKKE PAKKER SEG
Med Toros OHV motor med 265 cc og en rydde-bredde på 66 cm. Kastelengde 13,7 meter
LETTSTARTET!
Art. nr. 967 15 76-23
JONSERED MOTORSAG CS 2245 S
En lett all-round motorsag som er enkel å starte, håndtere og vedlikeholde. Med Clean PowerTM motor, utstyrt med verktøyløs kjedestramming som gir enklere vedlikehold av sverd og kjede, og den har nivåvindu i bensintanken. 45,7 cc. Effekt: 2,1 kW.
Eik-pris: 3.990
Eik-pris: 4.990
Art. nr. 966 77 93-23
JONSERED MOTORSAG CS 2252
Allroundsag med Clean Power™-teknologi for lavere bensinforbruk og mindre eksosutslipp. Funksjoner som spinstart, bensinpumpe og one push stoppbryter gjør den ekstra lett å starte. 50,1 cc. Effekt 2,5 kW.
Eik-pris: 3.500
Art. nr. 60010354
HITACHI BORSKRUTREKKER BAT DS18DBL2 5,0AH
Meget sterk borskrutrekker med maksmoment på hele 136Nm. Ny robust og kompakt design. Børsteløs motor (gir 30% lenger driftstid mellom hver lading). Påmontert beltekrok og håndleddsrem. Praktisk stablekoffert for fleksibel oppbevaring og enkel transport.
Eiksenteret Gausdal
2652 Svingvoll – Tlf. 61 22 71 90
VELKOMMEN TIL EN HYGGELIG HANDEL!
EIK SENTERET
– et hakk proffere

Trenger du rask levering av diesel?
Hernes Varme as
Hernes Varme as
Nordsetervn. 55, 2618 Lillehammer. Tlf. 61 05 44 44
Kontakt oss i dag for en hyggelig handel!
Kontor: 61 05 44 44 eller send
e-post: hernes.varme@oljesenter.no
God lokalkunn-skap sikrer deg rett produkt, på rett sted og til rett tid.
BRUK DIN LOKALE OLJEFORHANDLER!

Innspill fra OBS til NBS sitt forhandlingsutvalg

Tollvernet *må sikres på et høyt nivå for å sikre norsk matproduksjon på norske ressurser.*
Markedsordninger *er viktig for å sikre avsetning av norske råvarer over hele landet.*
Tak på produksjon. *Oppheving av produksjonstakene er sterkt strukturdrivende. Det kan ikke godtas å skrive under en avtale hvor opphevingen videreføres uten at det legges til rette for ordninger hvor små og mellomstore bruk gis reelle muligheter for videre drift.*
Færre produsenter. *Det er ikke god politikk å regne inn nedlagte bruk som forutsetning for budsjettmidlene. Dette har dessverre vært en del av budsjettnemdas beregninger, men tiden er moden for å ta dette vekk som en forutsetning. Vi trenger flere bønder, ikke færre.*
Forenklinger. *Det har gjennom to siste årene vært jobbet intens med å forenkle tilskuddssystemet. Forenklinger høres besnærende ut, men alt henger sammen med alt og det er viktig å ikke forenkle seg til ordninger som svekker virkemiddelbruken. Her er det viktig at forhandlingsutvalget går nøye gjennom konsekvensene før de godtar endringer.*
Kvalitet, mer økologisering i det konvensjonelle jordbruket. *Norge har med sitt kostnadsnivå kun ett konkurransefortrinn og det er å opprettholde og forbedre kvaliteten i norske produkter. Kvalitetsbegrepet må innebære flere faktorer enn fett, mengde og fylde. Det må jobbes aktivt for å få inn produksjonsmetoder, medisinbruk, dyrevelferd, bruk av gras og utmark og innhold av mathelse i kvalitetstilskuddene. Eventuelt opprette et nytt tilskudd hvor disse faktorene legges inn. Her bør det settes ned et utvalg som jobber med utarbeidelse av kriterier. Slik den sittende regjering har lykkes i å endre tilskuddsordningene, er det dessverre nødvendig å se på ordninger som i praksis vil to-dele norsk matproduksjon. Dette for å sikre fortsatt jordbruk i marginale strøk.*
Overproduksjon av lammekjøtt. *Det bør ikke gis mulighet til investering i nye besetninger eller utvidelser innen lammekjøttproduksjon. Prioriteringer innen Innovasjon må gå til eksisterende fjøs og besetninger for modernisering eller nødvendig vedlikehold. Det bør også satses på produktutvikling og eksport av norsk lam. Utmarka har potensiale til dobling av beitetrykket og det er viktig at småfe utnytter utmarksressursene maksimalt slik at graset på innmarka kan benyttes til vinterfòr.*
Gras og kraftfòr. *Prisnedskrivingen på kraftfòr bør utgå som ordning, men økte kostnader må kompenseres. Dette sammen med økte tilskudd grovfòr. Graset og utmarksbeite taper i kampen mot billig kraftfòr (ikke bare prisnedskrivingen på norsk kraftfòr, men også den store andelen importerte proteinråvarer i kraftfòret, gjør kraftfòret billig). Det bør vurderes en ordning hvor graset gis økt verdi. Dette kan gjøres gjennom økte tilskudd grovfòr eller prisnedskriving på gras. Utfordringen ved nedskriving er at det ikke er noe å måle dette mot, men kunne kanskje knyttes opp mot bruk av maskinelt utstyr.*
Investeringer og areal. *Driftsbygninger for husdyr skal ikke overstige brukets arealtilgang. Helst gjennom eiet jord. Alternativt ved langtidsleie. Leie av jord bør ha en avstandsfaktor. Melkekyr skal ha tilgang til beiteareal utenfor fjøset uansett bås, løsdrift, robot.*
Klima og miljø*. Norge blir våtere og villere. Det viser forskning og alle synlige tegn vitner om at dette allerede er et faktum. Da er det viktig å satse på sortsmangfold, maskiner og ressurser tilpasset de endringer vi ser skjer. Det må settes økt fokus på konsekvenser for jordas struktur og tåleevne ved bruk av større og tyngre maskiner og utstyr.*
Grønt skifte. *Her er det mange definisjoner og tanker. Det overordnede for ulike satsinger må uansett være innenfor naturens tåleevne hvor gjenbruk og fornybarhet er viktige begrep. Bruk av gras og utmark må vektlegges. Det er også viktig å satse på forskning innen biologiske nyvinninger som medisin, bioenergi og cellulose til bruk i stoff. Jorda består av milliarder av mikroorganismer som bør gis økt oppmerksomhet, både for bevaring av matjord, men også med sikte på forskning for andre bruksområder.*
Storfekjøtt, melk og ost. *Det er et paradoks at ved omsetning av mindre melk og mer ytelse pr. ku, så øker behovet for storfekjøtt. Det fødes for få kalver og mer av kjøttproduksjonen må over på ammekyr. Osteimporten har doblet seg siste årene og har betydning for den samlede bruken av norsk melk. Det er derfor viktig at kvotene for tollfri import av ost ikke økes ytterligere, men at det stimuleres til produksjon av norske kvalitetsoster, både gjennom samvirke og gjennom lokale produsenter. Siste årene har lokale osteprodusenter bevist at de kan lage like gode om ikke bedre oster enn både Italia og Frankrike. Nortura har siste årene utviklet spekeskinker som kan måle seg med de beste fra mellom-europa. Dette viser at Norge har stort potensiale i utvikling av spesialprodukter av høy kvalitet hvis det legges til rette.*
Jordvern og utmark. *Nedgangen i dyrka og dyrkbar jord har ikke stoppet. Når andre økonomiske og samfunnsmessige tiltak settes på dagsorden, taper jordvernet og beitebruken. Det er helt nødvendig at nedbyggingen og gjengroingen stopper. Det må innføres en 0-visjon for nedbygging av matjord. Kun ved å verdsette ressursene vil matjorda og utmarka få politisk interesse. Det er på høy tid at det nedsettes en verdigruppe for å se på hvilke økonomiske og miljømessige verdier disse ressursene utgjør for norsk matproduksjon, norsk reiseliv, bosetting og verdiskaping.*
EMV. *Er kjedenes egne merkevarer en trussel mot norskprodusert kvalitetsmat? Ja, fordi kjedene gjennom sitt program legger enormt press på leverandørene for å produsere billigst. EMV presser andre merkevarer ut av hyllene. Innen mange varegrupper har ikke lenger forbruker valgfrihet. EMV vil på sikt legge stort press på importvernet da vareutvalget går ned og forbrukerne etter hvert vil etterspørre mer variasjon, noe norske gårdsbruk og leverandører da ikke lenger er i stand til. Å produsere for EMV er midt i blinken for dagen utvikling mot større og færre. De store vil bli EMV-varenes tjenere gjennom de store vareleverandørene, mens småskala og lokalproduktene må konkurrere på kvalitet og forbrukernes forhåpentlige ønske om slike varer. Det er en tragedie at det ikke innføres en lov om god handelsskikk. Kjedenes makt er formidabel, selv om de står med krokodilletårer og påstår de kjemper om marginene hver dag. Forbrukerne kan bli avgjørende for hvor norsk kvalitetsmat havner i dette spillet. Gjennom forhandlingene må NBS sikre gode betingelser for lokalmatproduksjonen og de små og mellomstore brukene som ofte er grunnlaget for lokalmatsatsing. Det må også settes fokus på små samvirkesatsinger for mottak, markedsføring og distribusjon av lokale spesialiteter/merkevarer. Samarbeid med mathallene rundt i landet vil være en god start for mer utvikling.*

Endringene fra 2014 og 2015 hvor budsjettmidlene ble dreid fra små og mellomstore til store bruk, må reverseres. Å oppheve taket eller doble konsesjonsgrensene, er ett av de største strukturgrepene som har skjedd. Dette vil/har ført til at produksjonene utkonkurrerer hverandre og hvor distriktene taper.

Størst utfordringer:
Vridning av tilskudd fra de små til de store
Nedgang i antall gårdsbruk
Sentralisering av matproduksjon
Bruk av importerte forråvarer
Aktiv fordeling og utjamningspolitikk
Økt kraftfòrbruk kontra gras og utmark
Mangel på vilje til å støtte et klima- og miljøvennlig framtidsrettet jordbruk.
Regjeringens idiologi om at stort og ensrettet er moderne og framtidsrettet.
Stortingets ukunnskap.
Statsbudsjettets bevilgning.
Overordna prioriteringer:
Økte tilskudd som sikrer inntekt og tetting av gapet til andre grupper for ett variert landbruk over hele landet på norske ressurser og arealgrunnlag.
Styrke små og mellomstore bruk.

Sikre importvernet og stoppe den stadige utviklingen av importfrie varer, både råvarer og hel- og halvfabrikata som er en direkte trussel mot utvikling og omsetting av norskproduserte kvalitetsprodukter.
Styrke bruken av gras og utmark.
Sikre kvalitet fra bonde til utsalg.

Prioriterte produksjoner:
Storfekjøtt, norsk korn, beitedyr,
Norsk proteinproduksjon, lokale spesialiteter.
Prioriterte ordninger:
Beite og utmark, areal
Velferdsordningene
Driftsvansketilskudd
Kvalitet foran kvantitet.
RMP
Det kan diskuteres om investeringer er en riktig måte å bruke avtalemidler på. Dette gir ofte en prioritering av noen få på bekostning av mange som også burde fått støtte. Dette virker da konkurransevridende. Over løpende produksjonstilskudd blir støtten rettferdig. Skal det brukes midler på investeringer, må disse gå til mindre oppgraderinger/utbygginger. Dette kan sikres ved å sette tak på tilskuddet. På denne måten vil flere komme i posisjon til å få tilskudd. Yngre/nyoppstartede bør prioriteres. Det er heller ikke hensiktsmessig å bruke avtalemidler til investeringer som er basert på leiejord og forpaktning.
Det må arbeides aktivt for å få omgjort løsdriftskravet slik landsmøtet har vedtatt. Opprettholdes løsdriftskravet vil dette medføre en dramatisk avvikling/rasering av norsk melkeproduksjon på kort tid. Innenfor eksisterende rammer for investeringsmidler vil det kun dekke opp ett mikroskopisk antall produsenter. Det er derfor helt urealistisk å tro at det vil bli budsjettert midler som monner for alle som er i målgruppen.
De prioriterte områdene er alle viktige fundament og bærebjelker for å kunne føre en selvstendig og nasjonal landbrukspolitikk. NBS må kjempe videre for disse viktige grunnpilarene.

Viktige punkt som er mer på detaljnivå, men som er viktig å få presisert i arbeidet:
Definisjonen av selvforsyning
Korn- og kraftfôrpolitikken som vesentlig fundament for selvforsyningen
Den distriktspolitiske betydning av landbruket, og næringens betydning for bosetting/kulturlandskap
Bruk av budsjettmidler kun til utjevning av fordeler/ulemper

Rapporter og forenklinger.
Forenklinger må ikke medføre avvikling av ordninger det har tatt jordbruket mange år å få igjennom. Dette være seg ordninger som får økonomisk negativ konsekvens, eller påvirker ferie, fritid, sykdom, alder eller kjønnsmessige endringer negativt. De fleste forenklingene er begrunnet i forvaltningsmessige besparelser, men det bør utredes hvorvidt foreslåtte endringer vil få økonomiske negative utslag for bonden.
Alle ordninger som i dag finnes i virkemidlene er i utgangspunktet kommet i stand for å utjevne forskjeller i inntektsmuligheter av forskjellige slag. Ordninger er slått sammen og endret en rekke ganger, og det er i dag ikke ordningene i seg sjøl som er utfordringen, men «utvatning» av strukturer og tak i de forskjellige ordningene.
Vi vil peke på ordningen for prisnedskrivingen av kraftforprisen som en ordning som bør fjernes. Dette vil gi en økning i kraftforprisen som kan reduserer bruken av kraftfor i produksjon av mjølk og mørke kjøttslag, og som vil gjøre større bruk av gras og beite lønnsomt i disse produksjonene. Forutsetningen er at økte kostnader kompenseres.
Vi anser velferdsordningene som et virkemiddel som ikke kan eller bør forenkles.

Gode velferdsordninger er generelt viktig for rekruteringen til jordbruket, da muligheter for en viss regulering av ferie og fritid vil bli høgere prioritert av unge brukere enn det vi har vært vant med. I tillegg er avløsning ved sjukdom og svangerskap i mange tilfeller avgjørende for at en del bruk kan drive husdyrproduksjon. En kan ikke over tid basere akutte avløsningsbehov på familie og naboer. Mange brukere har i dag en arbeidssituasjon der de er aleine om drifta, og evt. ektefelle har arbeid utenom bruket. Dette fører til at det særlig i tilfeller der sjukeperioden kan dra litt ut, er nødvendig med gode ordninger som sikrer drifta på bruket. Husdyrproduksjonen er i en særstilling i forhold til andre yrker, da dyr må ha daglig stell og tilsyn.
Økt rekruttering:
Vi støtter gruppas flertall om kompetansekrav, men det bør også vektlegges realkompetanse. Det er en utfordring generelt at utdanning og kompetanse blir teoretisk tilrettelagt. De fleste som ønsker drive gård, er mer praktisk interessert. Det bør derfor nedsettes en gruppe for å utarbeide krav og kriterier til hvordan måle kompetanse og hvilke krav som skal stilles. Voksenagronomutdanning vil være et av de viktigste tilbudene da de aller fleste tar over, kjøper gård, i voksen alder.
Innføring av mentor-ordning vil være ett godt tiltak, men forutsetter at det ikke medfører økte kostnader for brukerne.
Det er viktig å tilrettelegge for ferie og fritid samt gode ordninger ved svangerskap og fødsel. Særlig kvinner er interessert i små og mellomstore bruk, god dyrevelferd, gården som oppvekstområde for barna. Kvinner er også mer opptatt av helse, riktig og sunn mat. Derfor vil det være gode kvinne- og likestillingstiltak å tilrettelegge virkemiddelbruken mot disse verdiene.
Landbrukets omdømme avhenger av positive bønder som har tillit og framtidstro for næringa. Framtidstro og tillit må bygges av politikere som viser at de setter landbruket høyt i faktiske vedtak og bevilgninger.
Rekruttering må starte i barne- og ungdomskolen. Det må settes fokus på rådgiverrollen i ungdomstrinnet. Det er en kjensgjerning at naturbruksutdanning ikke settes høyt når eleven ber om råd. Det må prioriteres kurs og oppfølging for rådgivere og naturbruksskolene må i større grad være på offensiven fra 7. kl.trinn. Det bør også gjøres en gjennomgang av naturfaget. Det er ingen eller svært lite om matproduksjon i dette faget i dagens lærerplaner.
Foreldre har stor påvirkning på ungers valg for videre utdanning. Har ikke foreldrene tro på landbrukets framtid, vil ikke ungene ha det heller. Derfor bør politikernes første oppgave være å gi bønder tilbake framtidstroen, ikke bare de som ønsker seg store og effektive, men gjennom å gi muligheter for inntekt og utvikling ut fra gårdens ressurser.

Innføring av et kvalitetsverdiprogram
Nedsette utvalg for å gjennomgå og definere et kvaltetstilskudd for produkjonsmåte.
Innføring av driftsvansketilskudd
Areal- og kulturlandskapstilskudd
Gjeninnføre struktur
Husdyrtilskuddet
Gjeninnføre struktur
Innføring av nydyrkingstilskudd
Birøkt:
Økt kubetilskudd til kr. 500 pr. kube
Innføring av grunntilskudd/kvalitetstilskudd på honning 10 kr/kg
Innføring av tilskudd til dronningavlere, 100 kr. pr. solgt dronning
Tilskudd til ferie og fritid/sykdom
Tilskuddene må følge kostnadsutviklingen
Spesielt dagsatsen ved sykdom må økes med virkning fra 2016
Landbruksvikarordningen må evalueres og tilføres mer midler
Ingen reduksjon i tilskudd med bakgrunn i andre inntekter

Melk:
Økt melkepris med kr. 0,20.- kr literen.
Fjerne husdyrtilskuddene over 25 melkekyr
Øke tilskuddene til de første 16 kyr
Øke driftstilskuddet pr. foretak med 18 000.-
Kjøtt-storfe:
Styrke beitetilskuddene
Styrke tilskuddet til kastrater
Øke kulturlandskapstilskuddet på grovfòr
For videreutvikling se forlaget om kvalitetsverdiprogram
Småfe:
Øke satsene til tilskudd på utmarksbeite
Beholde forhåndstallet melk geit på 100
Reversere kvotetaket på geitemelk
Kvalitetstilskuddet på lam for de som avviklet produksjonsåret 2015 utbetales ett tillegg på kr. 250.- For de som startet produksjonsåret 2016 utbetales ett tillegg på kr. 250.- samme år.
Øke kulturlandskapstilskuddet på grovfòr
Utmark og beite:
Styrke tilskuddene for utmark og innmark
Styrke RMP for prioritering av setring og organisert beitebruk
Fjerne prisnedskrivingen på kraftfòr
Vurdere ordninger/virkemidler for nedskriving grovfòr
Korn og kraftfòr:
Øke målprisen på korn med kr. 0,15
Fjerne prisnedskrivingen på kraftfòr
Satsing på dyrking av eget protein
Arealtilskuddet i marginale områder økes og vurderes ut fra nye soner
Øke kornprisen på alle referansegrupper
Forskning på proteinrike sorter tilpasset endret klima.

MOBILBANK

Er du mye på farten?

Da kan det være greit å ha banken i lomma. Betal regninger og sjekk saldo akkurat når det passer deg.

Last ned vår mest populære nettbanktjeneste på mobil eller Ipad. Fungerer også på Ipod Touch og de fleste Android telefoner.

Hent mobilbank-appen i

App Store her--->

Bank. Forsikring. Og deg.

SpareBank 1 GUDBRANDSDAL

NORGESFÔR

www.norgesfor.no

Såfrø

Spør oss om vårt utvalg på både konvensjonelle og økologiske frøblandinger til surfôr, høy, beite og grønnfôr.

Rundballeplast

Vi tilbyr flere varianter av rundballeplast både til surfôr og halm.

Ensilering

GrasAAT Lacto, GrasAAT Plus og maursyre leveres i ulikt kvantum etter behov (25l, 200l, 1000l, bulk). Vi tilbyr også Kofasil-produkter.

Norgesfôr Vinstra Bruk
Tlf 61 29 01 20
www.vinstra.norgesfor.no

Norgesfôr Ottadalen Mølle
Tlf 61 21 18 20
www.ottadalen.norgesfor.no

Strand Unikorn
Tlf 62 35 15 00
www.strandunikorn.no

Landsmøte

Ble arrangert på Clarion Hotel på Gardermoen 5. og 6. november. Det var 27 utsendinger fra 15 lokallag. Som ungdomsrepresentant fra fylket møtte Oda Aulstad Kvisberg fra Gausdal. I representantskapet møtte Terje Holen og Elin Rømyhr Haugen. Fylkessekretær Annette Jørstad møtte som observatør. I forkant av landsmøte ble det arrangert opplæring og kurs for fylkessekretærer og fylkesledere. Annette Jørstad, fylkessekretær i OBS, holdt foredrag om internett, bruk og utfordringer samt kurs i hjemmesider for fylkessekretærene. Siste med bistand fra Margrethe Wikran fra Troms. Det ble holdt temamøte i regi av ungdomsutvalget, forsikringssamling, representantskapsmøte, seminar om norsk og internasjonal matproduksjon i regi av internasjonalt utvalg og ferskingkurs for nye landsmøteutsendinger. Tradisjonen tro ble også Smaken av Norge arrangert og hallen utenfor landsmøtesalen var fylt med lokalmat begge dager. For Oppland stilte Yvonne Tonnaer med smaksprøver og salg av egne produkter fra Vikabråten mat i Røn, Valdres.
OBS solgte gensere med rund hals og hette på egen stand.

I leder Merete Furuberg sitt forfall grunnet sykdom, holdt fungerende leder, Arne Lofthus landsmøtetalen.

Etter leders tale entret Landbruks og matminister Jon Georg Dale talerstolen med tema status og framtid for landbruks- og matpolitikken. Det var første gang en minister fra Frp gjestet landsmøte. Etter ministerens innledning ble det paneldebatt mellom han, Knut Storberget fra AP, Gunnar Gundersen fra H, Trygve Slagsvold Vedum fra SP og Arne Lofthus, fungerende leder for NBS. Ordstyrer var Aslak Bonde. Tema var den forventede landbruksmeldingen fra regjeringen.

Landbruks- og matminister Jon Georg Dale

Fra v: Knut Storberget, AP. Trygve Slagsvold Vedum, SP. Arne Lofthus, NBS. Gunnar Gundersen, H og Jon Georg Dale, Landbruks- og Matminister, Frp.

Etter lunsj var det hilsningstale fra Elisabeth Mpofu, leder av La Via Campensina.
Videre var det landsmøtedebatt og behandling av forslag til vedteksendringer. Før møteslutt innledet Aina Bartmann og inspirasjonsbonde Hilde Buer om prosjektet «Landbrukets Økoløft»
Søndag fortsatte landsmøte med behandling av årsmelding, valg og forslag.
Merete Furuberg ble enstemmig gjenvalg som leder. Det ble ett nytt styremedlem: Elin Bergerud fra Buskerud. Ole Tvete Muriteigen fra Oppland og ordfører i Sør-Fron, ble innvalg som 2. vara. Oda Evy Øyen fra Lom ble gjenvalgt som medlem av kvinneutvalget og Guri Sterud Stutlien fra Torpa og Omland ble innvalgt i ungdomsutvalget.

Under middagen ble det overrekkelse av vervepremie til beste lokallag og beste fylkeslag. Kriteriene for lokallagene var flest nye medlemmer, mens kriteriene for fylkeslagene var mest prosentvis økning. Beste lokallag ble Vågå, Vest-Telemark på andre og Gausdal med delt tredjeplass sammen med Ullensvang. Beste fylkeslag ble Telemark.

OBS hadde sendt inn 5 forslag:
Forslag om endring av forvaltningssone for jerv og reduksjon av ynglemålet ble enstemmig oversendt styret for videre behandling.
Krav om å få slutt på dyrelidelsene ved frakt av dyr fra EU til Tyrkia ble enstemmig vedtatt.
Krav om at NBS ber Norge stoppe import av kjøtt fra land som avliver dyr med kutting av halspulsåra uten bedøvelse.
Landbruk og klimamål hvor NBS bes om å satse på: Norsk kjøttproduksjon økes ved bruk av gras og beite. Importen av storfekjøtt fases ut med unntak fra MUL-land. Ved underdekning på storfe må lammekjøtt erstatte mangelen på storfekjøtt i markedet. Dette ble også enstemmig vedtatt.
Overproduksjon av lam hvor NBS ber om byggestopp av nye store sauefjøs og nulle ut importen av sau og lam. Enstemmig vedtatt.

STØTT VÅRE ANNONSØRER. DE STØTTER OSS!

Freda rovvilt

Skadefelling: *Kilde Fylkesmann i Oppland*

I løpet av sesongen 2016 ble det gjennomført 36 skadefellingsforsøk hvorav 18 var forlengelser i Oppland. Det ble felt 1 jerv og 2 ulver.

Erstatninger: *Kilde Miljødirektoratet*

Sau: Oppland (N) - 2016

	Totalt	Sau	Lam
Antall søknader	257		
Totalt tap	5422	1114	4308
Erstattet	2601	472	2129
Erstatningsbeløp	Kr. 6 367 692,00		

Erstatning fordelt på skadevolder

Skadevolder	Antall sau erstattet	Antall lam erstattet	Totalt antall erstattet	Artens andel av totalt tap
Gaupe	82	480	562	21,61 %
Jerv	118	1201	1319	50,71 %
Bjørn	174	145	319	12,26 %
Ulv	56	155	211	8,11 %
Kongeørn	0	43	43	1,65 %
Uspesifisert	42	105	147	5,65 %
Totalt	472	2129	2601	100,00 %

Ulv:

Gjennom 2016 var «ulvemeldingen» det største arbeidsfeltet. Et flertall på Stortinget bestående av H, Frp, AP og Krf vedtok en endring av ulvesonen og antall ulverevir/flokker.

To områder ble tatt ut av sonen, mens grenseflokkene skulle telles med med 0,5. Inkludert grenserevir skal ynglemålet være på 4-6. På bakgrunn av vedtaket, gjorde rovviltnemdene innenfor sona vedtak om uttak av 47 ulver under lisensjakta vinteren 2017. Dette gjaldt uttak av Osdalsflokken som ligger med ca. 70% av reviret utenfor sona, Slettåsreviret, Kynnareviret og Letjennareviret som ligger inne i sona. Rett før jul, siste virkedag for regjeringen/stortinget, stoppet Regjeringen jakta med begrunnelse at Bernkonvensjonen og Naturmangfoldloven ikke tillot et slikt uttak da det ikke var stort nok skadepotensiale. De reduserte jakta til 15 ulver som da skulle tas utenfor sona. Det var allerede felt seks av disse 15 ulvene. Departementet hadde utmeislet et forslag som de framla for lovavdelingen i Justisdepartementet som konkluderte med at departementet hadde rett. Lovavdelingen tok riktignok forbehold om at de ikke hadde oversikt over alle aspekter i saken. Vedtaket utløste store protester og gjennom jula ble det stor uro innad i H og stort engasjement fra beitenæring, jegere, grunneiere, USS, skogeiere og beboere både i og utenfor ulvesona. Blant annet uttalte Stortingspresident Olemic Thommessen fra Oppland seg svært kritisk til Regjeringens vedtak. Stortinget hadde tross alt vedtatt et ynglemål som de forventet at ble overholdt. På dette tidspunkt var det registrert 7 ynglinger i norske revir og 4 ynglinger i grenserevir vinteren 2015-2016. Altså ett overskudd i forhold til ynglemålet på 3 hvis en forholder seg til makstallet på 6 ynglinger. Våren 2016 var det registrert 9 revirer på norsk jord.

Lisensfellingskvoten på ulv 1.okt. 16 til 31. mars 17 er 3 dyr. Ingen er i skrivende stund felt.

Jerv:

Det ble i 2016 dokumentert 7 ynglinger av jerv.
Jerveprosjektet har nå pågått i 3 år. Målet er å lykkes bedre med uttak av jerv i kvotejaktperioden. Fortsatt er det jerven som tar mest sau. Det er på trappene en gjennomgang av den sørlige delen av jervebestanden og Oppland, region 3, har fått samordningsansvaret for de regionene som er involvert. Dette som ledd i evalueringsoppdraget av regional forvaltning. NINA har i den sammenheng skissert noen utfordringer ved utformingen av jerveområdene som miljødirektoratet støtter seg til. Rapport 1255 Samordning av jerv i Sør-Norge – en kunnskapsoversikt.

Innlandsplattformen.

Et samarbeid mellom faglagene, sau og geit i Oppland, Hedmark, Akershus og Østfold, Nordskog, Svanken Sitje, Norsk Allmenningsforbund, Mjøsen skog, Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk, Viken skog og Glommen skog. Det ble utarbeidet felles krav til tiltak for bærekraftig utmarksutnytting og ivaretakelse av biologisk mangfold. Det ble i den sammenheng avholdt møte på Stortinget hvor fellesuttalelsen ble framlagt og plattformen ble også sendt til Energi- og miljøkomiteen den 17. mars. Terje Holen og Annette Jørstad har deltatt i arbeidet på vegne av Oppland BS.

Rovviltsituasjonen i Midt-Gudbrandsdalen

I samarbeid med OBS, OB, OSG, og kommunene i Nord-Fron, Sør-Fron og Ringebu, ble det utarbeidet et skriv til Klima- og Miljødepartementet den 14.april. Der ble det påpekt at det av 21 jerver var tatt ut kun 7 jerver og viktigheten av få jerven ned på bestandsmålet. Brevet ble besvart 25. april uten iverksettelse av tiltak utover de som allerede er tilgjengelige.

Utvalg og samarbeidstiltak

RULL (Rekruttering, utdanning og likestilling i landbruket)

Fylkeskommunen fikk gjennom forvaltningsreformen 2010, oppdrag knyttet til rekruttering, utdanning og likestilling i landbruket.
Annette Jørstad har sittet i samarbeidsgruppa på vegne av OBS i 2016.
Det ble fastsatt følgende satsinger for 2016:

- Profilering og rekruttering
- Utdanning og erfaringslæring
- Likestilling

Voksenagronom

Oppland fylkeskommune tilbyr voksenagronomutdanning hvert år i Oppland. Opplæringen er svært populær og så langt er det omlag 200 voksne som har deltatt eller deltar i opplæringen. Det er ca. 70 personer som står på venteliste.
Høsten 2016 ble det tatt inn 31 voksne, 19 kvinner og 11 menn i alderen 23 til 57 år. I underkant av halvparten kommer fra Gjøvikregionen. Markedsføringsmaterialet som ble utarbeidet i 2014 og 2015, benyttes fortsatt. I brosjyren er det profilert ni personer som tok utdanningen.

I 2016 er det utarbeidet et visuelt uttrykk/logo som hele partnerskapet kan benytte ved siden av sine opprinnelige logoer.

KUNNSKAP ER LØNNSOMT

Datakurs for nybegynnere

Samarbeidstiltak mellom OBS og OBL. Etter bevilgning fra fylkeskommunen gjennom RULL. Karriere Oppland fikk oppdraget på vegne av Oppland Bonde- og Småbrukarlag og Oppland Bondelag. Det ble startet 2 kurs. Ett på Lena og ett på Fagernes i november. Kursene avsluttes i februar 2017.

Studietur for kvinner i landbruket.

Samarbeid mellom OBS, OBL, Oppland Bygdekvinnelag og Fylkesmann i Oppland med økonomisk støtte fra RULL. Turene var et ledd i å bygge kvinnenettverk for landbrukskvinner og gjennom det besøke kvinnelige bønder for inspirasjon og rekruttering.
Det ble gjennomført 2 turer. En til Toten-området og en til Lesja. Turen til Toten ble gjennomført 24. sep. med 24 deltakere. Det ble gjennomfør besøk hos Linda Suleng som driver med sau og bringebær. Hos Irene Fosså som sammen med mannen driver med honning, boergeit og en liten gårdsbutikk. Videre til Nordås gard og Kjersti Vingebakken som sammen med mannen Per Idar driver med storfe og foredling av kjøtt. De har også viltmottak og foredler og omsetter både rein og elg. De har også restaurert store deler av den gamle skysstasjonen Grøna hvor det ble omvisning og matservering. Det var guide på bussen som ga mye informasjon om Toten-landbruket.
Turen til Lesja ble avviklet den 15. oktober med 25 deltakere. Det ble besøk hos Ellen Sørumgard som driver med sau og foredling av eget kjøtt og egen gårdsbutikk. Neste stopp var Avdem gardsysteri hvor Åse Haugstad tok imot. Det produseres i dag oster, rømme og prim m.m. Dattera Anna har startet opp utsalg fra ysteriet og driver i dag Avdemsbua ved E136. Der gjorde også deltakerne et besøk. Turen ble avsluttet på Lesja Bygdatun med orientering fra bygdekvinnelaget og god mat.
Annette Jørstad deltok i arbeids- og gjennomføringsgruppa på vegne av OBS. Hun deltok også på turen til Toten.

Lærings- og utviklingsteam ved Lena-Valle vgs

I LUT har det vært et møte i årsmøteperioden, 17.mars på Valle-Lena videregående. hvor de diskuterte det nye fjøset på Presteseter og at det er en ny hverdag i husdyropplæringen.De som sitter i LUT er:
Predrag Prodanovic, nåværende elev
Christoffer Stenberg, lærer Valle
Einar Lehne Haug, lærer Valle
Morten Henry Kleven, lærer Valle
Mette Ulvestad, Tine rådgiving og medlem
Mai Aannerud, Norsvin Oppland
Per Steinsholt, Bioforsk
Gudrun Fodstad, Norsk Landbruksrådgiving Innlandet
Therese Rudi, OBS
Arne Pål Rusten, Gausdal vgs
Ola Stenumgård, tidligere elev

LUT er ment som et kontaktforum der medlemmene kan diskutere utfordringer og muligheter innen landbruksopplæring i en bredere sammenheng.

Kurs for fylkessekretærer og fylkesledere.

Annette Jørstad utarbeidet og gjennomførte kurs for fylkessekretærer og fylkesledere forut for landsmøte den 5. november. Først en times foredrag om hvordan bruke sosiale

plattformer. Hvordan søkemotorer virker og hvordan bli søkbare blant alle nyheter og arrangementer. Hvordan tenke og bruke internett i informasjonsarbeid og som profilering. Deretter ble det 1,5 times kurs oppfølging av hjemmesider i fylkeslagene. Foredrag og kurs var i regi NBS. Hun tok også oppdrag med rydding av fylkers hjemmesider og noe personlig oppfølging av hjemmesideansvarlige.

Regional plan for Gudbrandsdalslågen med sideelver

Astrid Olstad er fortsatt vår representant i styringsgruppa. Det har gjennom året vært arbeidet med kravspesifikasjon for hydraulisk modell for Gudbrandsdalslågen – simulering av utvalgte vassdragstiltak. 24 tiltak er/skal testes. Det skal utarbeides en helhetlig vassdragsmodell fra Mjøsa til Sel, og det skal utarbeides en modell for hver av de 24 tiltakene.
I analyseområde 1: Mjøsa-Gausa er det 8 tiltak. I analyseområde 2: Tretten-Hundorp er det 11 tiltak. I analyseområde 3: Otta-Sel er det 5 tiltak. Planen er planlagt sendt på høring i 2017.

Landbruksråd Innlandet

Medlemsorganisasjoner i Samarbeidsrådet for landbruket i Hedmark og Oppland 2016: Felleskjøpet Agri, Nortura Region Øst, Tine Meieriet Øst, Mjøsen Skog, Hoff Norske Potetindustrier, Landkreditt Bank, Hedmark Bondelag, Oppland Bondelag, Hedmark Bygdeungdomslag, Oppland Bygdeungdomslag, Hedmark Bonde- og småbrukarlag Oppland Bonde- og småbrukarlag, Hedmark Bygdekvinnelag, Oppland Bygdekvinnelag Jarmund Øyen tok over etter Terje Holen som OBS sin representant i styringsgruppa fra 19.4.
Sekretær har vært Astrid Simengård.
Generelt: Samarbeidsrådene er en felles møteplass for alle organisasjoner som inngår i bondens virksomhet. Målet for samarbeidsrådene er å koordinere de regionale aktivitetene i landbruket. Samarbeidsrådene koordinerer også kompetanse og informasjon internt i landbruket i form av seminarer, regionale temakonferanser og kurs for Unge Bønder. I hovedsak er det næringspolitiske organisasjoner som Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag , og økonomiske samvirkeorganisasjoner som Nortura , TINE og Landkreditt Bank som deltar i rådene, men i prinsippet er det åpent for alle relevante aktører å delta.
Landbruksråd Innlandet har i 2016 jobbet aktivt opp mot Landbrukshelga januar 2017.

Landbruksforum

Dette er et forum der representanter fra Fylkesmannens landbruksavdeling, Oppland fylkeskommune, (administrasjon og politikere), Innovasjon Norge og landbruksorganisasjonene i Oppland deltar. Fra Oppland Bonde og Småbrukarlag møter leder og fylkessekretær.
Siste året har det vært holdt to møter i første halvår, så aktiviteten har vært lav. Innholdet i møtene er for en stor del orienteringer om framdrift i forskjellige prosjekter, og fra Innovasjon Norge om bruken av investeringsvirkemidler. Oppland Bonde og Småbrukarlag har deltatt med orienteringer om siste jordbruksavtale og ellers gitt synspunkter på aktuelle saker som er tatt opp i møtene.
Det bør være tillatt også på denne plassen å ønske en større aktivitet. Det politiske miljøet bør på nytt delta aktivt i forumet. Dette vil gjøre Landbruksforum til en arena som gjennom debatter og synspunkter kan gi råd til politikere og administrasjon i store saker som kommer på dagsorden i landbrukspolitikken og utvikling av landbruket i Oppland.

TOTALLEVERANDØREN DU KAN STOLE PÅ

Felleskjøpet har til nå hatt som sin viktigste rolle å styrke bondens økonomi på kort og lang sikt.
Det er det også i fremtiden!

Vi kaller det bondenytte!

Tlf.: 03520 • www.felleskjopet.no

Felleskjøpet

Smart fôring i praksis

«Smart fôring» er de beste produktene på markedet, satt i system av våre dyktige fagfolk. Et nytt fôringsanlegg reduserer arbeidsmengden i fjøset. Kundene er selvsagt sikret god oppfølgingav våre dyktige servicefolk både under og etter montering.

Lely Vector
– markedets mest innovative fôringssystem. Lely Vector fylles ved hjelp av kran i Lely fôrkjøkken eller Serigstad Exact Feeder.

Serigstad Exactfeed
– rundballekutter med integrert magasin som automatiserer grovfôrhåndteringa.

BVL Stasjonær fullfôrblander
– vertikale kvalitetsblandere i størrelser fra 6,5 til 25 m³.

Takutfôring fra Fjøssystemer
– fleksibelt system for automatisk utfôring på én eller to sider på fôrbrettet. Kan leveres med applikasjon til mobiltelefon.

SMART FÔRING FJØSSYSTEMER

www.fjossystemer.no

NORGES SKIFORBUND – Fjøssystemer støtter kombinertlandslaget

FJØSSYSTEMER
Bonden og dyrenes førstevalg

Øst	Sør	Vest	Nordvest	Midt	Bygg
2634 Fåvang	3178 Våle	4365 Nærbø	6770 Nordfjordeid	7473 Trondheim	2634 Fåvang
Tlf. 61 28 35 00	Tlf. 33 30 69 61	Tlf. 51 43 39 60	Tlf. 57 86 25 05	Tlf. 72 89 41 00	Tlf. 61 28 35 00
ost@fjossystemer.no	sor@fjossystemer.no	vest@fjossystemer.no	nordvest@fjossystemer.no	midt@fjossystemer.no	bygg@fjossystemer.no

Henvendelser-tiltak

Vervepremie

Det ble gjort en litt annen vri på verveaksjonen og premiering i 2016. De tre beste lagene som sendte inn liste over flest potensielle medlemmer ble premiert. 1. premie Vågå, 2. premie Toten og 3. premie Biri og Vardal.

Bruk av BU-midler i Oppland 2016. *Faglaga har uttalerett om søknader over kr. 200 000.- OBS har uttalt seg om en rekke slike søknader gjennom året.*
Rovvilt. *Felles henvendelse fra faglag, næring og kommunene Nord-Fron, Sør-Fron og Ringebu av 13.4. til KMD med svarbrev av 25.4. ang. rovviltsituasjonen i Midt-gudbrandsdalen.*
Brev fra OBS til Næringskomiteen på Stortinget og «Opplandsbenken» på Stortinget av 22.4. ang. ny forvaltningssone og ynglemål for ulv.
Innspill til NBS angående høring «Ulv i norsk natur»
Brev til rovviltnemda om uttak av jerveyngling i Sikkilsdalen av 12.9.

Innspill til NBS av 24.6. angående storfe og konflikt.

Støtteskriv til sykehuset Innlandet Lillehammer`s aksjonsgruppe for opprettholdelse av de medisinske tilbudene ved lokalsykehuset.

Skriv til Nortura SA av 4.10. angående overproduksjon og overskuddslager av lammekjøtt.

Seminar i samarbeid med Oppland Bondelag og Oppland Nei til EU på Lillehammer 2.april om TISA, TTIP og EØS.

Deltakelser utover møter i faste utvalg.

Annette Jørstad deltok med innledning på kurs for Fjellstyrene på Fagernes 11. og 12. februar, på vegne av NBS. På FKT-møte den 15. april. På årsmøte i Landbruksråd Innlandet 22. april på Vitensenteret Gjøvik. Dialogmøte arbeidende hunder 31. juli. Hun deltok på samling for rovviltkontakter i Oppland på Vegmuseet i Øyer den 27.mai. Hun har også deltatt i styringsgruppa for «Kunnskapsportal for bonden i Hedmark og Oppland» På dialogmøte med rovviltnemda 21.1. og på møte i rovviltnemda på Gran den 26. august. Hun deltok også på studietur til Østerdalen etter invitasjon fra Gausdal BS. I regi NBS deltok hun på møte med Ferskvann på Hamar den 11.oktober. Dette i anledning kvinnesatsing og profileringstiltak mot kvinnelige bønder.

Terje Holen har deltatt årsmøte i Bygdeungdomslaget. Dialogmøte med rovviltnemda 21.1. Hos Therese Rudi angående besøk av Landbruks- og matminister Jon Georg Dale. Beiteseminar 23.-24. februar. Sentralt møte. På møte i samarbeid med Nei til EU på Lillehammer den 2. april. Møte med Glør den 26.5. Medlemsmøte i Vågå og Traktorrock 19. og 20. august. På møte angående næringsplan for Lillehammerregionen 5. september. Landbruksfaglig samling i regi Fylkesmannen den 19. og 20. oktober. På beitekonferanse 26.oktober i regi Fylkesmann. Han deltok som representant for OBS i Mataukfestivalen, Lillehammer. Han deltok på de fleste møtene i rovviltnemda og mange lokallagsårsmøter.

På årsmøte i Oppland Sau og Geit representerte Kjell Ivar Bergehagen OBS og på årsmøte i Oppland 4H og Oppland Bondelag møtte Randi Hasvoldseter. Per Idar Vingebakken møtte på årsmøte i Mjøsen Skog.

Presseskriv og leserinnlegg

Åpent brev til støttepartiene av 5.3. om å stoppe skatteforslaget om lavere skatt til de største brukene.
Landbrukspolitisk omkamp av Terje Holen av 1.4.
Lillehammer og fjellregionene i samarbeid med Gausdal, Fåberg og Øyer-Tretten BS av 27.10.

Utviklingstrekk i landbruket

Kilde: Landbruksdirektoratet og Kostra-rapport juni 2016
Kostra-rapporten henviser til en viss underrapportering og manglende rapportering fra noen kommuner som feilkilde til sine oppgitte tall.

Jordbruksarealet for landet er i 2016 på 9 815 907 dekar. En nedgang fra 2015 på 7404 dekar. Fra 2011-2016 utgjør dette en nedgang på 1,41%. I Oppland gikk arealet ned fra 994 472 dekar i 2015 til 993 405 i 2016. En nedgang på 1067 dekar som utgjør 1,57%. Størst nedgang ser vi i Oslo (7%), Troms (4.75%), Sogn og Fjordane (3,33%), Møre og Romsdal (3.3%)Hordaland (2,76%) Finnmark (2,57%) og Akershus (2%)

Omdisponering av dyrkajord har vært størst i kommunene i Sør-Trøndelag fylke som har omdisponert mest dyrka jord i 2015, tilsammen 1 426 dekar. Like bak følger Rogaland fylke med tilsammen 1 336 dekar dyrka jord. I Oppland fylke ble det samla sett omdisponert 663 dekar dyrka jord. Det alt vesentlige av denne omdisponeringa er vedtatt gjennom reguleringsplaner etter plan- og bygningsloven. Kommunene i disse tre fylka stod for ca. 54 prosent av total omdisponering av dyrka jord nasjonalt i 2015. Kommunene i Sør-Trøndelag stod alene for over 20 prosent av omdisponeringa av dyrka jord nasjonalt i 2015. I Oppland er det Lunner kommune som har omdisponert mest dyrka jord i 2015 (218 dekar) Omdisponert areal går hovedsakelig til boliger, samferdsel og næringsbygg. Det er kommunene gjennom sin planmyndighet som velger å omdisponere dyrka jord. Det ligger likevel inne store statlige tiltak i tallene som militære formål og større samferdselsutbygginger.

Nydyrking har hatt størst arealtilgang i Hedmark, Oppland og Nord-Trøndelag. I Oppland ble det nydyrket 2897 dekar i 2015. Nydyrkinga skjer hovedsakelig i husdyrområdene. Nydyrking av jord er lavere enn avgangen av dyrka jord.

Foretak som mottar produksjonstilskudd for landet er 40360. Det er en nedgang fra 2015 på 867 foretak. Fra 2010 – 2016 en nedgang på 11,74%. I Oppland er det 4475 foretak mot 4600 i 2015. Fra 2010-2016 en nedgang på 12, 24%.

Utvikling husdyr- og grøntproduksjon i Oppland:
http://statistikk.landbruksdirektoratet.no/skf/pt900/1610/1610F05f.htm

Medlemsoppfølging og profilering

OBS sin hjemmeside oppdateres jevnlig. Det har vært laget et nyhetsbrev som sendes ut på e-post til medlemmer med oppgitt e-postadresse ca. 2. hver mnd. Det har vært laget en ny roll-up til utlån lokallagene ved diverse arrangementer. Det har i tillegg til utarbeidelse og trykking av gensere og t-skjorter, vært kjøpt inn termokrus, t-skjorter og nøkkelringer fra NBS sitt profileringsprogram. OBS har offentlig Facebook-gruppe som prioriteres både med nyheter og arrangementer. I tillegg har OBS en lukket Facebook-gruppe for medlemmer. Her legges det hovedsakelig ut intern informasjon og mulighet for interne debatter. Det har blitt oppfordret til lokale tiltak og flere lokallag har gjennomført stands,

deltatt på lokale arrangement osv. Dette er viktig for å profilere laget og saker både fylkeslag og lokallag er opptatt av.
Flere lokallag har egne Facebook-grupper.
Ellers foregår det meste av informasjon gjennom e-post. Svært lite sendes pr. post.

Avslutning

OBS ønsker alle medlemmer og tillitsvalgte lykke til med videre arbeid i 2017

Bondens eget selskap

Norfura
bondens selskap

Dale-Gudbrands Trykkeri a.s

2635 Tretten
Tlf.: 61 27 73 50
E-post: kjetil@dg-trykk.no
www.dg-trykk.no

Produksjon av bøker
– i små og store opplag!

- Slektshistorie
- Gardshistorie
- Lokalhistorie

Ring oss, eller send mail for mer info!

Ramirent er til for folk som er i farta, og for alle som trenger tilgang på maskiner og utstyr i korte eller lengre perioder.

Ta gjerne morgenkaffen hos oss – vi spanderer!

Vi har fått inn mye nytt og solid utstyr fra kjente leverandører. Alle våre maskiner er sjekket og klare, så du kan være sikker på at de fungerer når du skal bruke dem.

Vi har god kunnskap om hvilket utstyr som passer til jobben du skal gjøre.
Slik får du en effektiv og forutsigbar hverdag.

Fortell oss om ditt prosjekt allerede i planleggingsfasen, så sørger vi for å ha tilgjengelig det som du trenger gjennom hele prosjektet.

I tillegg til byggmaskiner har vi også større utstyr; lifter, anleggsmaskiner, byggvarme og -tørk, midlertidige byggmoduler, strøm og stillas. Vi leverer dynamiske utleieløsninger.

Hamar ✆ 62 51 85 60
Lillehammer ✆ 61 26 73 40
Gjøvik ✆ 46 63 65 93

Lik oss på Facebook/ramirentnorge

RAMIRENT
LET'S SOLVE IT

www.ramirent.no